Ազգ
Azg

Հունիս 17
Հինգշաբթի
1993

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
9 տարի, թիվ 113 (364)
գինը 10 ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետության 47
հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Ալեքսանդր Ռուցկոյը նախագա՞հ

Ռուսաստանի խորհրդարանում 185 պատգամավորից բաղկացած «Բարեփոխումներ բանակում» պատգամավորական խմբի համակարգիչ խորհուրդը պաշտպանել է «Ռուսաստանի փոխնախագահ Ալեքսանդր Ռուցկոյի քաղաքացիական եւ քաղաքական դիրքորոշումը»: Չորեքշաբթի օրը խորհրդի տարածած հայտարարության մեջ նշվում է, որ հունիսի 16-ից նախընտրական արշավ է սկսվում Ա. Ռուցկոյին Ռուսաստանի նախագահի պաշտոնում առաջադրելու համար: Ինքը Ռուցկոյը խմբի առջեւ ելույթ ունենալով նշեց, որ Վ. Չեռնոմիրդինի կառավարության բազմաթիվ որոշումներն ու հանձնարարականներն «անհնար է կատարել»: Ռուցկոյի կարծիքով, նոր սահմանադրությունը կարող է ընդունվել միայն համագումարի կամ խորհրդարանի միջոցով: Նա արտահայտվեց նախկին Խ. Միության տարածքում, այդ թվում Չեչնիայում, ծայրահեղական զոհերով ուղեկցվող հակամարտությունները լուծելիս ուժային մեթոդների գործադրման օգտին:

ԻՖ

Հանրապետության նախագահի մոտ

Երեկ, հունիսի 16-ին, ժամը 12-ին Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունը հանդիպում ունեցավ Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ, վերջինիս հրավերով: Շուրջ մեկ ժամ տեւած զրույցի ընթացքում, որն ավելի մտերմության էր նման եւ որի առաջին բաժնում, առանց նախնական պայմանավորվածության, ներկա էր նաեւ նկարահանող խումբը, հանրապետության նախագահը ծառայեց իր տեսակետները ՕԱՀԽ կողմից արցախյան հիմնահարցի խաղաղ կարգավորմանը նպատակաուղղված առաջարկության շուրջ ՀՀ եւ այնուհետեւ ԼՂՀ ստորագրությունների ապահովումից հետո նոր հանգրվանի՝ «պատերազմական փուլից խաղաղության փուլ» անցնելու մասին, ընդգծելով, թե «հայ ժողովուրդն իր ամբողջությամբ պատվով դուրս եկավ պատերազմի փուլից» եւ այժմ «մեզանից է կախված, թե ինչպես կգործենք խաղաղության փուլում»: Այնուհետեւ, ըստ երեւույթին անցնելով հրավերի բուն նպատակին, հանրապետության նախագահն ընդգծեց. «Այսօր պահն է յուրաքանչյուր կուսակցության համար պարզելու իր դիրքորոշումը»: «Անկախ այն բանից, դրանք կօգնե՞ն, թե կխանգարեն, մենք հասնելու ենք մեր նպատակին՝ կայացնելու ենք այս պետությունը», հավաստիացրած նախագահը, կարծիք ներկաների մեջ հակառակը պնդող կար: Այնուհետեւ վերջնագրային ընթացք տալով իր խոսքին, նախագահը բելադրեց. «Ես չէի ցանկանա, որ ձեր կուսակցությունը պատմության մեջ արձանագրվի որպես դիտող, առավել եւս որպես խանգարող: Կոչ եմ անում յուրաքանչյուր եւ այսօրեւեթ ձեր վերաբերմունքն արտահայտել: Անկեղծ լինում եմ, որ դուք զորավիգ եք կանգնելու Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի դրական պատասխանին»: «Դուք պետք է հստակեցնեք ձեր դիրքորոշումը, այլապես ես ստիպված կլինեմ իմ դիրքորոշումը հստակեցնել», ասաց նախագահը, ներկաների մեջ առաջացնելով տարակուսանք առաջանալի՞ էր դա, թե... դիրքային պայքարի հրավեր:

Հանրապետության նախագահը խոսեց նաեւ այն բանի մասին, որը հայտնի էր նաեւ պաշտոնական աղբյուրներից՝ Գորիսում եւ Ստեփանակերտում ինքը ճնշում չի բանեցրել ԼՂՀ ԳԽ նախագահի նախկին պաշտոնակատար Գեորգի Պետրոսյանի եւ ՊՊԿ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի վրա՝ ստորագրելու առաջարկը, այլ պարզապես, ինչպես ինքն ասաց, բացատրել է իրավիճակն իր ամբողջ խորությամբ, ընդգծելով այլընտրանքի բացակայությունը եւ փաստարկը մերժելու դեպքում դրա ակնհայտ հետեւանքները: Ընդհակառակը, նախագահը մեծ գովեստով արտահայտվեց խաղաղարար ծրագրին դրական պատասխան տալու ուղղությամբ Գ. Պետրոսյանի «սխրանքի», «վճռական պայքար» տանելու մասին, ավելացնելով, որ վերջինս ծառանակ գտնվել է ՀՅԴ-ի ճնշման կամ, այլ դեմքերում, խուսափողական ճնշման տակ:

Հակիրճ խոսքով հանդես եկավ ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Հրավերի համար շնորհակալություն հայտնելուց հետո նա ըստ ամփոփ ծառայեց արծարծված հարցի նկատմամբ ՌԱԿ-ի սկզբունքային դիրքորոշումը՝ Արցախի անվտանգության լավագույն երաշխիքը կուսակցությունը գտնում է ԼՂՀ ճանաչման մեջ, ինչը հանդիպեց նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանի արդեն հայտնի առարկությանը՝ ԼՂՀ ճանաչումը համազոր է պատերազմի հայտարարության:

▸ Տես էջ 8

ԼԱՅՆԱԾԱՎԱԼ ԳՐՈՀ ՄԱՐՏԱԿԵՐՏԻ ՈՒՂՂՈՒԹՅԱՄԲ

Հակասական լուրեր Աղդամի ճակատից. հայերը գրավել են 8 գյո՞ւղ

Երեկ վաղ առավոտյան իրադրությունը կրկին սրվել է Լեռնային Ղարաբաղի հյուսիսում, որտեղ ադրբեջանական կազմավորումները ուժգին հրետանային նախապատրաստությունից հետո լայնածավալ գրոհ են սկսել Մարտակերտի շրջանի ռազմաճակատի ամբողջ երկայնքով: Այս մասին Ստեփանակերտից հաղորդում է մեր թղթակից ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆԸ, վկայակոչելով ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից ստացված տեղեկությունները: Հայկական ուժերին առայժմ հաջողվում է կասեցնել թշնամու կատաղի գրոհները, որին մասնակցում են տասնյակ տանկեր, հետեւակի մեքենաներ եւ մեծաքիվ հետեւակ: Նախնական տվյալներով, երկու կողմերից կան մեծաթիվ զոհեր եւ վիրավորներ, որոնց թիվը ճշտվում է: Երեկ ժամը 14-ի տվյալներով, կատաղի մարտերը ռազմաճակատի այս հատվածում շարունակվում էին: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբում այն կարծիքին են, թե ադրբեջանական նոր լայնածավալ հարձակումը կապված է Ադրբեջանում շարունակվող ներքաղաքական ճգնաժամի հետ, որի հետեւանքով իշխանություններն ի վիճակի չեն վերահսկել սեփական բանակը:

Իրենց հերթին ադրբեջանական աղբյուրները հաղորդում են, թե երեկ եւ նախորդ գիշեր հայկական ուժերը շարունակում էին լայնածավալ գրոհը Աղդամի ուղղությամբ: Թուրան գործակալության տվյալներով, ռազմաճակատի այս հատվածում հայկական կազմավորումներին հաջողվել է 4-5 կմ խորանալ շրջանի տարածքում եւ գրավել Ջինլի եւ Զուբարլի գյուղերը: Ներկայումս մարտեր են մղվում այդ գյուղերն ազատագրելու համար: Ըստ նույն աղբյուրների, միաժամանակ հայկական ուժերը գրոհում են նաեւ Մարտակերտի ուղղությամբ՝ փորձելով գրավել շրջկենտրոնի մերձակա բարձունքները: Ադրբեջանում այն կարծիքին են, թե հայկական ուժերի նման գործողությունները վկայում են, որ Ղարաբաղը միայն խոսքով է ընդունել ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի միջնորդությունը: Ադրբեջանի արտգործնախարարության բարձրաստիճան մի պաշտոնյա հայտարարել է, թե հայերի այն պնդումները, որ Ղարաբաղում գործում են չվերահսկվող կազմավորումներ, չի համապատասխանում իրականությանը: Այդ ուժերն, ըստ նրա, ենթարկվում են Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հակառակորդներին, որոնք էլ նրանց օգտագործում են քաղաքական պայքարում:

Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունն իր հերթին հաղորդում է, թե Հայաստանը շարունակում է Լաչինի միջանցքով Մարտակերտի շրջան տեղափոխել մարտական տեխնիկա եւ կենդանի ուժ: Ավելի ուշ նույն աղբյուրները հաղորդեցին, որ երեկ հայկական ուժերը Աղդամի ուղղությամբ լայնածավալ գրոհի հետեւանքով գրավել են 8 գյուղ: Ադրբեջանական ռազմական գերատեսչության տվյալներով, հայկական ուժերը հյուսիսից Աղդամի տարածքում խորացել են 8, հարավից՝ 15 կմ: Ըստ նույն աղբյուրների, հայկական կողմից գրոհին մասնակցում են մոտ 40 միավոր զրահատեխնիկա, հեռահար հրետանի, ինչպես նաեւ ռազմական ինքնաթիռներ եւ ուղղաթիռներ:

Ինչ վերաբերում է հայ-ադրբեջանական սահմանին, ապա այստեղ երեկ եւ նախորդ գիշեր ռազմական լուրջ միջադեպեր չեն արձանագրվել: Միայն հունիսի 15-ի երեկոյան Նախիջեւանի տարածքից գնդակոծվել են Վայքի շրջանի Խնձորուտ գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ չկան: Այս մասին հաղորդում են Հայաստանի պաշտպանության նախարարությունից: Գիշերը եւ առավոտյան սահմաններում հանգիստ է եղել:

«Ազգ»

Դ-ռությունը դեռեւս անորոշ

Էլչիբեյը Մամեդովը համաձայն վարչապետությանը

Ադրբեջանի ազգային անկախության կուսակցության մամուլի կենտրոնի հաղորդման համաձայն, ընդդիմության ղեկավար Էտիբար Մամեդովի միջոցներ է ձեռնարկում խռովարարներին իշխանությունների հետ հաշտեցնելու նպատակով: Մասնավորապես նրան հաջողվել է հասնել այն բանին, որ Աղդաշի շրջանում դադարեցվեն խռովարարների եւ կառավարական զորքերի մարտական գործողությունները:

Բաքվում լավատեղյակ աղբյուրներից ստացված տեղեկությունների համաձայն, Էտիբար Մամեդովը համաձայնվել է գլխավորել Ադրբեջանի կառավարությունը:

Արիֆ Ալիեւը նախազգուշացնում է

Ադրբեջանի նախագահի մամուլի քարտուղար Արիֆ Ալիեւը գտնում է, որ Գյանջայի խռովությունը երկրում ռուսական ուժերի քաղաքական մեծ խաղի օղակներից մեկն է: Չորեքշաբթի օրը Բաքվում ելույթ ունենալով բրիֆինգում, նա նախազգուշացրեց, որ Ադրբեջանը կարող է բևակոխել մեծական ռազմական հեղաշրջումների փուլ: «Դա ամենամեծ վտանգն է, եւ ղեկավարությունը պարտավոր է կանխել այն», ընդգծեց Ա. Ալիեւը: Նա խոսեց նաեւ, որ ներկա վարչակարգը սխալներ է թույլ տվել տնտեսական եւ քաղաքական ոլորտներում: «Սակայն դա չի կարող պատրվակ ծառայել քաղաքական պայքարը ռազմականի վերափոխելու համար», ասաց նա:

Ա. Ալիեւը նշեց, որ Ադրբեջանի ղեկավարությունն ընդունելով խորհրդարանի նախագահի եւ վարչապետի հրաժարականները, ցուցադրեց իր խաղաղասիրությունը, սակայն խռովարարն՝ ո՞ր շարունակում են սրել իրադրությունը: Նրանց ղեկավարը՝ գնդապետ Սուրաթ Հուսեյնովը առաջադրել է նախագահի հրաժարականի պահանջ, իսկ նրա զորքերը շարունակում են շարժվել Բաքվի ուղղությամբ:

ԻՖ

ԱՄՆ պետդեպարտամենտը աջակցում է Էլչիբեյին

Նյու Յորք, 16 հունիս, Սնարք: Ադրբեջանի նախագահ Էլչիբեյը որոշել է ուժ գործադրել գնդապետ Հուսեյնովի ապստամբների դեմ, նույնիսկ եթե դա հանգեցնի քաղաքացիական պատերազմի, հաղորդեց «Նյու Յորք Թայմզ» թերթը: ԱՄՆ պետդեպարտամենտը իր աջակցությունն է հայտնել Էլչիբեյին եւ «ժողովրդավարական պլյուրալիզմի եւ տնտեսական բարեփոխումների» նրա ծրագրին, սակայն խուսափել է տալ բոլոր ամերիկացիներին ուղղված հնարավոր է արագ հեռանալ Ադրբեջանից: Ինչպես հաղորդեց «Նյու Յորք Թայմզը», կառավարական բանակի օդուժը Ղազախստանի Ղազախի շրջանում գնդակոծել է դեպի Բաքու շարժվող ապստամբների շարասյունը: Թերթը մեջբերում է նաեւ ՄԱԿ-ի առաջնորդության աշխատակցի պնդումները, թե ղարաբաղյան ուժերն ամենայն ժամանակը կխնդեն Աղդամ:

▸ Տես էջ 2

ԱՄՆ-ը չի պատժի Ռուսաստանին

Մոսկվան Վիկտոր Չեռնոմիրդինի հունիսի 27-29-ը ԱՄՆ կատարելիք այցը շաղկապում է այն բանի հետ, որ ԱՄՆ վարչակազմը պատրաստվում է Ռուսաստանի դեմ տնտեսական պատժամիջոցներ չկիրառել այցից առաջ, դրա ընթացքում եւ հետո, կապված ռուս-հնդկական գործարքի հետ: Այդ մասին չորեքշաբթի օրը մամուլի ասուլիսում հայտարարեց փոխվարչապետ Ալեքսանդր Շոխինը:

Խոսքը հնդկական տիեզերական արբանյակների արձակումների համար նախատեսված կրիոգեն շարժիչների մատակարարումների վերաբերյալ Ռուսաստանի եւ Հնդկաստանի կնքած համաձայնագրի մասին է: ԻՖ-ի հարցին պատասխանելիս փոխվարչապետը պարզաբանեց, որ Ռուսաստանի կառավարությունն ամերիկյան կողմին առաջարկում է պատժամիջոցներ չձեռնարկել Վ. Չեռնոմիրդինի այցին հաջորդող երկու ամիսների ընթացքում: Այդ գործարքի միակողմանի խզման դեպքում ռուսական ձեռնարկությունների կորուստները կարող են կազմել 400 մլն դոլար:

ԻՖ

ՄԱԿ-ը որոշում կառնի Հաիթիի դեմ: ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը ոն նախկման դրվեց Հաիթիի դեմ վառելանյութի, զենքի եւ ֆինանսների գծով երքափակման որոշման մի նախագիծ, որը հավանաբար կվեճարկվի այս շաբաթ: Շրջափակման նպատակն է այդ երկրին պարտադրել ժողովրդավարություն եւ զինվորականների կողմից արտաքսված նախագահ Արիստիդի վերադարձը:

Իսլամները գրավեցին խորվաթական 2-րդ քաղաքը

Մինչ Վիեննայում կայացող մարդու իրավունքներին նվիրված միջազգային համաժողովի առաջ Բոսնիայի իսլամների ղեկավար Իզեթբեգովիչը աշխարհի երկրներից օգնություն էր խնդրում սերբերի կողմից պաշարված Գորաժդեի բնակչությանը վերահաս «ցեղասպանությունից» փրկելու համար, իսլամական ուժերը երեկ գրավեցին խորվաթական 2-րդ քաղաքը կենտրոնական Բոսնիայում, այնտեղից դուրս մղելով 10 հազար խորվաթ բնակչի: 10 օրվա ընթացքում դա իսլամներից կրած խորվաթների 2-րդ պարտությունն էր: Մյուս կողմից, ծայրահեղական Սարաեւոյում սերբ, իսլամ, խորվաթ կողմերի հրամանատարները հրադադար կնքեցին, մինչ կռիվները շարունակվում են երկրի այլ մասերում:

Սոմալիում օգնությունը վերսկսվեց Սոմալիում

Միջազգային նպաստամատույց 7 կազմակերպություններ, որոնք անապահովության պատճառով ասկվեցել էին իրենց մարդասիրական օգնությունը Սոմալիում, երեկ վերադարձան ծայրահեղական Մոգադիշո, առաջին հերթին բերելով 30 հազար տոննա ցորեն, համապատասխան երաշխիքներ ստացած լինելով ՄԱԿ-ի զորքերի կողմից:

Կուբան կրճատում է զորքերի թիվը

Հարավային Ամերիկայի երկրների մեջ ամենամեծ բանակն ունեցող Կուբան երեկ հայտարարեց, թե կրճատել է զորքի թվակազմը, երկրում տիրող տնտեսական վատթար կացության պատճառով: Հավանայի կառավարությունը Վաշինգտոնին առաջարկեց բանակցել 1960 թ. ազգայնացված ամերիկյան կալվածների վերանորոգման հարցի շուրջ:

Մալավին բազմակուսակցական

Մալավիում երեկ հրապարակվեցին հանրաքվեի արդյունքները՝ երկրի բնակչության 63 տոկոսը կողմ է բազմակուսակցական դրությանը, որը ընտրությունների կայացման դեպքում, ինչպես պահանջում են ընդդիմադիր կուսակցությունները, երկիրը կփրկվի 18 տարի տեւած միակուսակցական, միահեծան իշխանությունից: Երեկ ամբողջ օրը Մալավիում համաժողովրդական ցնծություն էր:

Հելմուտ Քոլը բազմաքաղաքացիություն է պահանջում

Երեկ ելույթ ունենալով գերմանական խորհրդարանի առաջ, կանցլեր Հելմուտ Քոլը խիստ միջոցառումներ պահանջեց երկրում մոլեգնող աջ ծայրահեղականների դեմ, որոնց վերջերս զոհ էին գնացել բազմաթիվ օտարերկրացիներ եւ հատկապես թուրքեր: Նա իրավապահ մարմիններին բելադրեց կանխարգելել եւ ոչ թե պատահելուց հետո հետամուտ լինել ոճրագործներին: Գերմանիայի կանցլերը Բունդեսթագից պահանջեց վերատեսության ենթարկել օտարերկրացիներին քաղաքացիություն տալու մասին օրենքը եւ որդեգրել բազմաքաղաքացիության մասին օրենք: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱՆԿԱԽ ԱՄԵՆ ԻՆՉԻՑ, ԽԱՂԱՂԱՍԻՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ ՊԵՏՔ Է ՇԱՐՈՒՆԱԿՎԻ

Բազմաբնույթ փաստական նմանակումներից ու խորհրդակցություններից հետո Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը ստորագրեց ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախաձեռնության փաստաթղթերը: Ի՞նչ կտա դա Ղարաբաղին: Այս և այլ հարցերի մեկնաբանման խնդրանքով դիմեցինք Հայաստանում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցիչ Մանվել Սարգսյանին: Նրա կարծիքով, այդ փաստաթղթի իրականացումը կախված է ոչ այնքան ղարաբաղցիներից: «Ղարաբաղցիները ճիշտ քայլ են կատարել և նման քայլերով չէ, որ խաղաղություն է հաստատվում», ասաց նա: Սակայն, Մանվել Սարգսյանի ասելով, այս կամ ոչ ասելն ինչ-որ նշանակություն ունի Հայաստան-Ղարաբաղ հարաբերություններում: Ճիշտ չէր լինի, որ ի սկզբանե միանշանակ դրական գնահատական տալով այդ փաստաթղթին, Հայաստանը Ղարաբաղին թողներ միայնակ, ազդեցիկ դերում: Դիրքորոշումը փոխել էր պետք: Ներկայացուցչի ասելով, Հայաստանի հետ լծված գտնվեց Գեորգի Պետրոսյանի հրաժարականի գնով: Մեծ էր նաև Հայաստանի նախագահի դերը, և Մանվել Սարգսյանի կարծիքով, նա պատասխանատվություն է կրում իր արածի համար:

Ամենակարևորն այն է, շարունակեց ԼՂՀ ներկայացուցիչը, որ հայերի համար լուծվեց բարոյական մեծ խնդիր: Մնացած հարցերը երկրորդական են: Նրա ասելով, Ղարաբաղում նույնպես շատ ունեցավ համախմբում, ավելի առողջ մթնոլորտ ստեղծվեց: Գտնվեց մի ձև, որի դեպքում ամեն մեկը մնաց իր կարծիքին, բայց հանրապետությունն ընդունեց ողջի համար երևի ամենաճիշտ որոշումը: «Իմ կարծիքով, Գեորգի Պետրոսյանը շատ բարդ հարց լուծեց, որը ճիշտ էր և ժողովրդի համար, և այն կուսակցության, որն ինքն է ներկայացնում, և Ղարաբաղի համար»: Որքանո՞վ կփոխվեն Հայաստան-Ղարաբաղ հարաբերությունները: Մանվել Սարգսյանի կարծիքով, այդ փաստաթուղթը ոչ մի նշանակություն չի ունենա մեր ժողովրդի համար, որովհետև Ադրբեջանում կոմունիստական ուժերի իշխանության գալը լրիվ փոխում է իրավիճակը: «Այժմ մենք այդ հարցն ենք բարձրացնում, թե ստեղծված անկայունության պայմաններում ինչպիսի երաշխիքներ կտրվեն: Երջանում ամեն ինչ կախված կլինի Ադրբեջանում ծավալվող դեպքերից: Ալիևի վերադարձով կփոխվեն նաև Ռուսաստանի հետ հարաբերությունները: Ելցինի մամուլի քարտուղարն արդեն ողջունել է նրա վերադարձը: Մի խոսքով, հայերի համար ստեղծվում են ծանր պահեր: Ադրբեջանում հին ուժերի վերադարձը պայմանավորված է նաև գերտերությունների շահերով: Իհարկե, անցանկալի է, որ մեր շրջանում սաստկանա պատերազմը, բայց Ադրբեջանում ծավալվող դեպքերը ցույց են տալիս, որ այլընտրանք չկա», ասաց ԼՂՀ ներկայացուցիչը:

Անդրադառնալով Ղարաբաղի ներքաղաքական վիճակին, Մանվել Սարգսյանը նշեց, որ «նման բարդ իրավիճակում կազմակերպությունները ոչ էական դեր են կատարում: Պատերազմի մեջ գտնվող երկրում ինչ-որ ընդդիմության մասին խոսելը նույնիսկ ավելորդ է, դա ներմուծված գաղափար է: Բայց նաև չենք ժխտում, որ կան տարբեր տեսակետներ»: Մանվել Սարգսյանի կարծիքով, իրար լրացնող տարբեր ուժերի մեջ է Ղարաբաղի հզորությունը: Ուստի, խոսելով ԵԱՀԽ նախաձեռնության մասին, նշենք, որ այժմ նորից անցկացվում են բազմաբնույթ խորհրդակցություններ, որոնցից փոփոխվեն գրաֆիկում նշված ժամկետները: Խաղաղասիրական ընթացքը պետք է շարունակվի, ասաց Մանվել Սարգսյանը, որովհետև կողմերի միջև անմիջական կապեր չկան: Ղարաբաղցիները բազմիցս դիմել են ադրբեջանցիներին, բայց արձագանք չի եղել: Երբ կապը Ադրբեջանի նոր իշխանությունների հաստատվեն որևէ կապ, առա դա կլինի առավելագույնը: «Երբ հաստատվի, առա այն դրական կազդի խաղաղասիրական ընթացքների վրա», եզրափակեց Մանվել Սարգսյանը:

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ԱՄՆ-ը թերևս ճնշում է գործադրել Հայաստանի վրա

Երևան, 16 հունիս, Սնարֆ: Նախագահ Տեր-Պետրոսյանի կարծիքով «անհետաձգելի միջոցառումների ենթակող գրաֆիկի» առթիվ Լեռնային Ղարաբաղի համաձայնությունն ստանալուց հետո բացառիկ հնարավորություն է ստեղծվել Ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման համար, հայտարարեց Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Արամ Աբրահամյանը: Աբրահամյանը հայտարարեց, որ հայկական կողմը Լեռնային Ղարաբաղի վրա ճնշում չի գործադրել:

Դիտորդների կարծիքով, Տեր-Պետրոսյանի Ղարաբաղ կատարած անակնկալ այցելությունը, որն առաջինն էր նրա իշխանության գլուխ գտնվելու ժամանակամիջոցում, պայմանավորված է եղել Մինսկի խմբի նախաձեռնությունների նկատմամբ ԼՂՀ ղեկավարների դիրքի առթիվ Մոսկվայի և Վաշինգտոնի դժգոհությամբ: Դիտորդները չբացառեցին, որ Ղարաբաղի հրաժարման դեպքում Հայաստանին սպառնացած լինեին ԱՄՆ-ի մարդասիրական օգնության դադարեցմամբ, ինչպես նաև Ռուսաստանում Հայաստանի վարկերի սառեցմամբ:

Արամ Աբրահամյանը հայտարարեց, թե Ռուսաստանը նման վերջնագրեր չի ներկայացրել: Դրա հետ մեկտեղ, նա չհերքեց Հայաստանի վրա ԱՄՆ-ի հնարավոր ճնշմանն առնչվող լուրերը, սակայն հրաժարվեց մեկնաբանել դրանք:

Երևանի թիվ 6 դպրոցի աշակերտության և մանկավարժության կոլեկտիվի խնդրանքով մայրաքաղաքի Էրեբունու շրջանային խորհրդի գործկոմը որոշում է ընդունել դպրոցը կոչել ազգային բարերար Սարի Սանումյանի անունով:

«Ազգ»

«Արամ Խաչատրյան» համերգային սրահ

«Արամ Խաչատրյան-90» փառատոն

18 հունիսի

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ

Դիրիժոր՝

Ջորջ Փեհլիվանյան (ԱՄՆ)

Համերգը կսկսվի Ռուսլան Գալստյանի «Հանդիսավոր կոչնակներով» նվիրված Արամ Խաչատրյանի 90-ամյա հոբելյանին:

Արամ Խաչատրյանի գործերից այդ օրը կհնչի թիվ 1 սյուիտը «Սպարտակ» բալետից (1953 թ.):

Իգոր Ստրավինսկու ջութակի կոնցերտի կատարմամբ հանդես կգա Սուրեն Հախնազարյանը: 1931-ին գրված այս կոնցերտը Ստրավինսկու «Նոր դասական» (նեոկլասիկական) ձգտումների ցայտուն դրսևորումն է: Այս են վկայում և յուրատեսակ հատածու կառուցվածքը (Տոկատա-Արիա թիվ 1-Արիա թիվ 2 Կապրիչո), և 18-րդ դարի բնորոշ ժանրերի, դարձվածքների, ոճական հնարների լայն օգտագործումը:

Համերգի ավարտին կկատարվի Դմիտրի Շոստակովիչի թիվ 10 սիմֆոնիան, որի երաժշտության մեջ ծծմարտացի և տպավորիչ մարմնավորում են գտել շրջապատող իրականության ողբերգական հակասությունները, չարի ու բարու պայքարը, հեղինակի մտորումները կյանքի մասին:

Սկիզբը ժ. 17.30-ին

«Արամ Խաչատրյան-90» փառատոնի տեղեկատվական կենտրոն

ՀՏՆ

18.06

Դիրիժոր՝

Ջորջ Փեհլիվանյան (ԱՄՆ)

Մենակատար՝

Սուրեն Հախնազարյան

Տոմսերը վաճառվում են Ա. Խաչատրյանի անվան համերգասրահի դրամարկղում, ժ. 11.00-18.00

Ադրբեջանը պատրաստ է անհետաձգելի միջոցառումների իրագործմանը

Ադրբեջանը ողջունում է ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի երկրների խաղաղ նախաձեռնությունն ընդունելու Ղարաբաղի հայերի որոշումը, հեռուստատեսությամբ ունեցած իր ելույթում հայտարարեց նախագահի արտաքին քաղաքական հարցերի գծով խորհրդական Վ. Գուլուզադեն: Նրա խոսքերով, «Ղարաբաղի հայերի կողմից խաղաղ կարգավորման ծրագրի ընդունումն իրական հնարավորություն է տալիս խաղաղություն հաստատել երջանում, վերջ դնել անմիտ պատերազմին»: Վ. Գուլուզադեն նշեց, որ խաղաղ ծրագիրն ընդունվեց Հայաստանի նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի Ստեփանակերտ կատարած այցի ընթացքում: Այցը համընկավ այն բանին, որ Ղարաբաղի հայերի ղեկավար Գեորգի Պետրոսյանը հրաժարական տվեց, և խաղաղ կարգավորման ծրագիրն ստորագրեց մեկ ուրիշը: Գուլուզադեի խոսքերով, հունիսի 15-16-ը Հայաստանը և Ադրբեջանը մի քանի հայտարարություն կանեն անհետաձգելի միջոցառումների գրաֆիկին համապատասխան: Եվ քանի որ հաշտության ծրագիրը Ղարաբաղն ընդունեց չորսօրյա ուշացումով, կողմերը պայմանավորվել են, որ Քելբաջարից հեռանալու մտադրության մասին հայկական կողմի հայտարարությունը և անվտանգության ուժերի Քելբաջար վերադառնալու դեպքում զսպվածություն դրսևորելու մասին Ադրբեջանի հայտարարությունը պետք է արվեն հունիսի 15-16-ը: Իր ելույթի վերջում Վ. Գուլուզադեն ընդգծեց, որ համաշխարհային ընկերակցությունը Լեռնային Ղարաբաղը ճանաչում է Ադրբեջանի անկապտելի տարածք: Նա նաև վստահություն հայտնեց, որ երկրի բոլոր գրավյալ տարածքները շուտով կվերադարձվեն:

Սնարֆ

Սուրաթ Հուսեյնովը մտադիր է դառնալ Ադրբեջանի կառավարիչ

Սուրաթ Հուսեյնովը մտադիր է դառնալ Ադրբեջանի կառավարիչ և հանրապետության ներկայիս ղեկավարության հետ որևէ փոխզիջման չի դիմի: Ինչպես Ադրբեջանի նախագահի աշխատակազմի իր անունը չնշած մի բարձրաստիճան աշխատակցի վկայակոչելով հաղորդեց Թուրան գործակալությունը, Ս. Հուսեյնովը այդ մասին ասել է Հեյդար Ալիևի հետ հանդիպման ժամանակ: Հուսեյնովի գլխավոր ուժերը գտնվում են Նախկին դիրքերում, Բաքվից 120 կմ հարավ-արևմուտք գտնվող Աջիդաբուլ ավանում: Նրանցից 5-10 կմ հեռու գտնվում են կառավարական զորքերը: Թուրան գործակալության տեղեկությունների համաձայն, հունիսի 15-ի առավոտյան Հուսեյնովի կողմնակիցները տարածել են Ընէի ճապոնի գործողիր իշխանության ղեկավարին և սկսել են շարժվել դեպի Օղուզ և Ղաբալէ շրջկենտրոններ:

Սնարֆ

Ադրբեջանից հեռացել է 48 ամերիկացի

ԱՄՆ-ի 48 քաղաքացիներ հունիսի 16-ի առավոտյան թողեցին Ադրբեջանի տարածքը: Նրանք ամերիկյան ռազմաօդային ուժերի ինքնաթիռով թռան Թուրքիա: Այդ մասին Թուրան գործակալությանը հաղորդած աղբյուրն ասաց, որ ԱՄՆ-ի քաղաքացիները հանրապետությունը թողել են քաղաքական ճգնաժամի հետևանքով խորացման պատճառով, որն սպառնում է վերաճել քաղաքացիական պատերազմի: ԱՄՆ-ի դեսպանատան մամուլի ծառայությունում հավաստեցին Բաքվից երեք կանանց և մեկ երեխայի մեկնելու փաստը: Նույն աղբյուրը հայտնեց, որ մեկնումն իրականացվել է ԱՄՆ պետդեպարտամենտի հրահանգի կարգադրությամբ, որը սահմանափակում է անկայուն գոտում ամերիկյան քաղաքացիների մնալը: Թուրան գործակալության հաղորդման համաձայն, մնացած յոթ անձինք Ադրբեջանում ներկայացուցչություն ունեցող ամերիկյան ընկերությունների ու ֆիրմաների աշխատակիցների ընտանիքների անդամներ են:

Սնարֆ

Ամերիկյան մամուլը Մոնտեի մասին

Նյու Յորք, 16 հունիս, Սնարֆ: «Զոհվել է Ղարաբաղի մեծագույն հերոսը, թիվ մեկ զինվորը», այդ խորագրով է տպագրվում Լեռնային Ղարաբաղի ինքնապաշտպանության ուժերի ղեկավարներից մեկի՝ Մոնտե Մելքոնյանի մահվան մասին հունիսի 15-ին «Լոս Անջելես Թայմս» թերթում տպագրված հոդվածը: Սերգեյ Լոյկոյի և Կառլ Մաֆ-Ռիկլյամի հոդվածում նկարագրվում է «Ավոյի» (այդպես էին նրան դիմում մարտական ընկերները) կյանքի ուղին: Հոդվածում մեջբերվում են Ղարաբաղի ռազմականների և քաղաքացիների խոսքերը. «Մոնտեի շնորհիվ մենք շահել ենք այս պատերազմը: Պարտիզանական ջոկատներից նա ստեղծեց կարգապահ և խիզախ բանակ»:

Կրկին խոչընդոտ գազի մուտքին

Ուզբեկստանի կառավարությունը 3 անգամ բարձրացրել է իր տարածքով անցնող թուրքմենական գազի տարանցիկային գները: Այդ պատճառով Թուրքմենստանը դադարեցրել է գազի արտահանման հոսքը: Ինչպես մեզ տեղեկացրին ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայությունից, Վրաստանը և Հայաստանը նույնպես չեն ստանում ոչ մի խոր գազ: Այդ մասին հավաստել է նաև «Արմգազի» գլխավոր դիսպետչեր Օրար Մեսրոպովիչին Իշխին տված հարցազրույցում: Նրա հաղորդած տվյալների համաձայն, Ուզբեկստանն իր տարածքով անցնող գազի համար պահանջել է տարանցիկային գների կրկնակի բարձրացում: Միաժամանակ, Թուրքմենստանը 1000 խմ գազի գինը 19 հազարից բարձրացնում է 38 հազարի:

«Ազգ»

Ալիևն իշխանության գլուխ, Սուրաթ Հուսեյնովն այլևս պետք չէ

Ինչպես արդեն հայտնել ենք, հունիսի 15-ին Ադրբեջանի միլլի մեջլիսը հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահ է ընտրել Հեյդար Ալիևին: Ճշգրտված տվյալներով, կողմ են քվեարկել ներկա պատգամավորներից 34-ը, դեմ 3-ը: Քվեարկության ժամանակ միլլի մեջլիսի նիստերի դահլիճից հեռացավ Գերագույն խորհրդի առաջին փոխնախագահ Թամերլան Կարաևը: Իսկ մինչ այդ պատգամավորների որոշմամբ ավելացվել էր միլլի մեջլիսի անդամների թիվը. 50-ից 51: 51-րդը դարձավ Հ. Ալիևը:

Քվեարկությունից հետո Հ. Ալիևը իր ելույթում նշեց, որ Գերագույն խորհրդի նախագահի պաշտոնում կձգտի Ադրբեջանը հասցնել լիակատար անկախության: Նա հերթից նախկին ԽՍՀՄ վերականգնման գաղափարը, նշելով, որ «Ադրբեջանը չպետք է մտնի որևէ քաղաքական միության մեջ»:

Ինչ վերաբերում է ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման ԵԱՀԽ խաղաղ նախաձեռնությանը, Հ. Ալիևի կարծիքով, այդ ուղղությամբ ձեռնարկվող վերջին քայլերն աստիճանաբար առաջընթացի հույս են տալիս: Նա ավելացրեց, որ այդ հարցում ամենամեծ ժամանակ ներս անհրաժեշտ է ձեռնարկել նոր քայլեր: Խորհրդարանի նորընտիր նախագահը հայտարարեց, որ «հանրապետության բոլոր զավթված տարածքները պետք է ազատվեն»:

Գյանջայի ճգնաժամի մասին Հ. Ալիևը նշեց, որ բոլոր մեղավորները պետք է պատասխանատվության կրեն: Նա դիմեց ապստամբների ղեկավարին ու Գյանջայի բնակիչներին և կոչ արեց նրանց դրսևորել ողջամտություն, վայր դնել զենքը և դադարեցնել անիմաստ դիմակայությունը, ձեռնամուխ լինել անձնական փիրավորանքներն ու անհաշտությունները:

Միաժամանակ Հայաստանի նախագահի աշխատակազմի բարձրաստիճան աշխատակիցներից մեկը հունիսի 15-ին Իտ-Տասին տված հարցազրույցում կողմ արտահայտվեց, որպեսզի ղարաբաղյան կարգավորման խաղաղարար ջանքերի վերջին հաջողությունները դրական արդյունք ունենան: «Մեր դեպքում Հայաստանը շահագրգռված է, որ Ադրբեջանում հաստատվի կայուն վիճակ, կարգավորվի ներքին քաղաքական ճգնաժամը», նշեց Հայաստանի նախագահի աշխատակազմի աշխատակիցը:

Իր հերթին Ռուսաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Վյաչեսլավ Կոստիկովը հայտարարեց, որ Հեյդար Ալիևը, որպես Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդի նախագահ, կնպաստի ինչպես հայ-ադրբեջանական հարաբերությունների կարգավորմանը, այնպես էլ Ռուսաստանի հետ կապերի բարելավմանը: Վ. Կոստիկովի կարծիքով, Ալիևը փորձառու և շրջահայաց քաղաքագետ է, լավ գիտի հանրապետության յուրահատկությունները: Վ. Կոստիկովը նշեց, թե Հ. Ալիևն ավանդական նորեն մոսկովյան կողմնորոշում ունի և նրա իշխանության գլուխ գալու դեպքում հնարավոր են 6 ռուս մահապարտների նկատմամբ բարի կամքի դրսևորումներ:

Իսկ ապստամբ գնդապետ Սուրաթ Հուսեյնովի զինված կազմավորումները հունիսի 15-ին դեռևս շարունակում էին առաջխաղացումը դեպի Բաքու: Կառավարական զորքերը կանգնեցվել են նրանից մայրաքաղաքից 120 կմ հեռավորության վրա, Աջիդաբուլ ավանի շրջանում: Թուրան գործակալության տվյալներով, ընդհարումների ժամանակ զոհվել է 2 և վիրավորվել 8 մարդ: Պաշտոնական աղբյուրների համաձայն, կառավարական զորքերը գերի են վերցրել մոտ 30 ապստամբի, այդ թվում ԱՊՀ երկրներից ժամանած վարձկանների:

Միաժամանակ հունիսի 15-ի երեկոյան Ադրբեջանի ժողճակատի մոտ 2 հազար կողմնակիցներ հանրահավաք են կազմակերպել նախագահականի պալատի մոտ: Ելույթ ունենալով հավաքվածների առջև, Ա. Էլչիբեյը հայտարարեց, որ ընտրվել է ժողովրդի կողմից, ուստի մտադիր չէ հրաժարական տալ: Նրա խոսքերով, այդ հարցը կարող է լուծել համաժողովրդական հանրաքվեն: Նա նշեց, որ ճգնում է ճգնաժամը լուծել միայն խաղաղ միջոցներով: Հունիսի 16-ին հրապարակված հայտարարության մեջ Էլչիբեյը կոչ արեց ապստամբներին վայր դնել զենքը: Նա նշեց, որ մինչ այժմ հանրապետության ղեկավարությունը նրանց դեմ պատժամիջոցներ չի կիրառել: Նրա խոսքերով, ժամանակն է հասկանալ, որ հետագա դիմակայությունը և լարվածության աճը կհանգեցնեն անմեղ մարդկանց հետևանքների և կվտանգեն Ադրբեջանի անկախությանը: Նախագահը նշեց, որ մինչ այժմ ուժի մեջ է Գյանջայի դեպքերի բոլոր մասնակիցներին ներելու մասին իր հրամանագիրը:

ԿԱՆԱՆՑ ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՉԿԱ՞

Կամ ինչի մասին լռեց պարոն Ռաֆայել Պապայանը

Հանրապետության օրենսդիր բարձրագույն մարմինը երեկ, իսկ վերջերս ավելի հաճախակի իր որոշումներով միանում է միջազգային տարբեր կոնվենցիաների, համաձայնագրերի եւ դրանց հավելվածների: Անկախացած եւ ժողովրդավարության ուղին բռնած պետության համար դրանք անհրաժեշտ քայլեր են: Եւ որպես կանոն խորհրդարանը հենց այդպես էլ վերաբերվում է իր վավերացմանը ներկայացվող այդ փաստաթղթերին եւ առանց խոր ուսումնասիրման ու քննարկումների կողմ է քվեարկում:

Նույն ճակատագրին արժանացան նաեւ վերջին նորօրյա նիստում պատգամավորների դատին հանձնված միջազգային իրավական համաձայնագրերը: Սակայն այդ փաթեթում ՄԱԿ-ի 1979 թ. ընդհանուր ժողովում ընդունված «Կանանց նկատմամբ ամեն տեսակի խտրականության վերացման մասին» կոնվենցիան, հասարակական արժեքի տեսանկյունից, այդ ընդհանուր սխեմայից առանձնացավ: Այն դեպքում, երբ կանայք այդ փաստաթղթի վավերացմամբ աննախընթաց իրենց հօգուտ նկատմամբ իշխանությունների ուշադրություն էին ակնկալում, կոնվենցիան խորհրդարանին մատուցող ՀՀ ԳԽ մարդու իրավունքների եւ ազգությունների հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Ռաֆայել Պապայանը նրանում ընդգրկված պահանջները բնութագրեց որպես «շքեղ» ճշմարտություններ: Այնինչ, հայ կանանց եւ ընտանիքի համար անցած մի փուլ, որի վրա անգամ չարժե ժամանակ վատնել: Իսկ հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ Արամ Աբրահամյանը հետագայում ճշգրտեց, որ ՄԱԿ-ի կողմից առաջ քաշված դրույթները Հայաստանի ներկայիս գործող օրենսդրության մեջ ամբողջությամբ բավականին հաջող են արտահայտված: Եւ կոնվենցիային միանալն էլ, ըստ էության, միայն այդ փաստի արձանագրումն էր:

Կարելի է, իհարկե, համաձայնել պարոնայք պատգամավորների հետ, երբ հարցին զուտ ձեւական տեսանկյունից մոտենանք: Այդ դեպքում, ինչպես ասում են, ամեն ինչ մաքուր է. սեռերի իրավահավասարությունը ճշված է հանրապետության գործող եւ սահմանադրության, եւ օրենսդրական այլ ակտերում, կանայք վաղուց ընտրվելու եւ ընտրելու իրավունք ունեն, կրթություն ստանալու հարցում եւս վերացված են խտրականություններն ու արգելքները, աշխատանքի վայրերում էլ կարծես տարբերակում չի դրվում, իսկ կանանց կամ կերակրող մայրերի իրավունքները պաշտպանված են օրենքով, իսկ ընտանեկան հարաբերություններում բարդություններ առաջանալիս արդարադատությունից բողոքելու առիթներ բացառապես միայն տղամարդիկ են ունենում:

Սակայն մի՞թե այս խոր բարդությունների մեծ նվաճումներն այն սահմանագիծն են, որից հետո այլեւս անելիքներ չկան եւ կարելի է խնդիրը վերջնականապես լուծված համարել: Դրական զանկացած պատասխան, ինչպես ասած, այնման էլ անկեղծ չի լինի: Եւ դա ապացուցելու համար պետք չէ անգամ հատուկ ուսումնասիրություններ կատարել: Բավական է նաեւ «Կանանց նկատմամբ ամեն տեսակի խտրականության վերացման մասին» կոնվենցիայի ավելի ուշադիր ընթերցումը: Վերջին տարիների իրադարձությունների ավելի խոսուն են սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամի հետեւանքների անմիջական կրողներն ու առաջին տուժողներն այսպես կոչված թույլ սեռի ներկայացուցիչներն են: Մինչդեռ վերջերս ավարտված «Կինը եւ զարգացման գործընթացը» միջազգային գիտաժողովում ԱՊՀ երկրների համար ընդհանրական են համարվել հասարակության մեջ սեռերի սոցիալական անհավասարությունը, տղամարդկանց հետ համեմատած աշխատանքի վատ պայմանները, հասարակական արտադրությունում կանանց ցածր որակավորումն ու զբաղվածությունը, գործազուրկների մեջ կանանց մեծ տեսակարար կշիռը, թույլ սեռի անբավարար իրավաբանական կրթությունը, ընտանիքներում սոցիալ-ժողովրդագրական վատթարացող վիճակը եւ այլն: Սա նշանակում է նաեւ, որ գրված օրենքները դեռեւս կանանց նկատմամբ խտրականության վերացման հարյուր տոկոսանոց երաշխիքներ չեն եւ որ դրանց գործնական կիրառությունն ապահովելու համար նախեւառաջ նպատակամետ քաղաքականություն պետք է վարել: Վերջին պահանջը, ինչպես պարզ է լինում, նույնպես վերոհիշյալ կոնվենցիայի հիմնական դրույթներից մեկն է...

Խնդրին «շքեղ» մոտեցման պատճառը հնարավոր է նաեւ, որ այլ ենթատեքստ ունենա: Ինչ չեն այն մարդիկ, որոնք ընտանիքների անկայունության, ամուսնալուծությունների աճի, ծնվող երեխաների թվի պակասի, երիտասարդության «այլասերվածության» եւ նման այլ բացասական երեւույթների հիմքերը կանանց չափից ավելի ազատ թողնելու մեջ են տեսնում: Այսպիսի տրամաբանության, ինչպես նաեւ նահապետական ընտանիքների անխախտ բոլոր սովորույթների ու ավանդույթների վերականգնման բաղձված կամ անբարեխիղճ կողմնակի համար գրված օրենքները հիանալի հենց վտանգավոր են ծառայում, այն համաշխարհային եւ սեփական հասարակության առջեւ առաջադիմական հայացքների ցասազող երեւալու լավագույն դրսեւումներ է ապահովում:

Միայն թե մարդկությունը զարգացման իր կանոններով է ընթանում եւ ցանկանում ենք դա, թե ոչ, յուրաքանչյուր երկրի լիարժեք առաջընթացը եւ քաղաքակրթության, եւ սոցիալ-տնտեսական բոլոր բնագավառներում կանանց տղամարդկանց հետ հավասար մասնակցությունն է պահանջում: Եւ որքան շուտ մենք հասկանանք այս ճշմարտությունը եւ կանանց լիարժեք արժեւորման համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծման վրա կենտրոնանանք, այնքան արագ բարգավաճման եւ զարգացման կհասնենք:

Հավասար հնարավորությունների հասարակություններում, ցանկացած ոլորտում առաջատար դիրքեր պետք է գրավեն նրանք, ովքեր անկախ սեռից ու տարիքից արժանի են դրան:

ՅՈՎՍԵՓ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Ո՞ւր են Շոռնոխի բնակիչները

Փոքրիկ, վերաբնակեցված գյուղ է եղել Շոռնոխն իր 37 ծխով: Գյուղում կառավիճն բնակվելու էին եկել նրանք, ովքեր գիտակցել էին լքված գյուղը շենացնելու անհրաժեշտությունը: Գյուղխորհուրդ էր ստեղծվել: Դոլուց էին հաճախում առաջին շոռնոխցիները: Իսկ մի քանի քայլ այն կողմ ադրբեջանցիներն էին: 1991 թ. մայիսի 7-ին խորհրդային ՕՄՈՆ-ը գյուղ մտավ եւ պատանդ վերցրեց բոլոր տղամարդկանց: «Դա քարե դարի պատերազմ էր», ասում է գյուղի ինքնապաշտպանության ջոկատի հրամանատար Վլադիկ Ստեփանյանը: Երբ սեփական ուժերին ապավինելու գաղափարն անգամ չունեինք: Թե ում վրա էինք հույս դրել, չեմ հասկանում: Թշնամին շատ շուտ էր հասկացել, թե ինչ է նշանակում Կատարի բարձունքը Զանգեզուրի համար: Նրա զոհը հեռուստակայանի շենքի վրա ստիպեց զոհվողներին սրախփել: Անցյալ տարվա սեպտեմբերից սկսվեց հրետակոծությունը: Թշնամու ամենամոտ կրակակետը 800 մետրի վրա էր: Անցյալ տարվա սեպտեմբերից 13 պատանդ է զոհվել: Թշնամին ոչ մի մետր չի կարողացել առաջանալ: Դա արյամբ պաշտպանած հող է»:

Այսօր Շոռնոխը առանց բնակչի է, առանց ծխի: Տներն ամբողջովին կամ մասամբ քանդված են: Շատ շոռնոխցիներ հեռացել էին թողնելով ամրոցը, շատերը հասցրել էին տանել: «Մենք վերահսկում ենք Մազրիդաշից մինչեւ Զայգամի 25 կիլոմետրը, ասում է հրամանատարը: Վերահսկում ենք նաեւ Առաջաձորը: Բայց մենք, որ տղաների արյան գնով ենք պահել գյուղերը, դրանք դատարկ տեսնել չենք ուզում: Պետական մակարդակով աշխատանքներ պետք է տարվեն տարական պայմաններով ապահովելու նորեկներին: Մի քանի օր առաջ Շոռնոխ է եկել առաջին բնակիչը՝ գյումրեցի Ասյոյա Մովսիսյանը: Մեկ տուն է ծխում Շոռնոխում, եւ գյուղն ասես փոխվել է: Աշխատասեր է Ասյոյան, երբ հնարավոր լինի, գյուղի ամբողջ հողը կմշակեմ, ասում է նա»:

Գյուղից հեռանալիս այն զգացումն ունեցա, թե գյուղը սպասում է իր բնակիչներին:

ՀԱՍՄԻԿ ԲԱԲԱՋԱՆՅԱՆ
Մեր սեփ. թղթակից, Գորիս

Ու հայդե Փարիզ

Ժամանակին բավականին շատ է խոսվել ու գրվել «Հայաստան» կոոպերատիվների միավորման նախագահ Աշոտ Արշակյանի մասին, որը ներկայացվում էր որպես բարեգործ, ազգային հասարակական գործիչ, նախագահի խորհրդական, Գերագույն խորհրդի պատգամավոր եւ այլն: Սակայն նրա առեղծվածային անհետացումից հետո պարզվել է, որ այդ ամենը բլեֆացություն էր:

Եւ ահա հունիսի 7-ին տեղի է ունեցել իրենց միջոցները «Հայաստան» միավորումում ներդրած եւ դրա հետեւանքով «կոտրած տաշտակի» առաջ հայտնված ավանդատուների ընդհանուր ժողովը, որը բաց նամակով դիմել է հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, Գերագույն խորհրդի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանին, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանին եւ ներքգործնախարար Վանո Սիրադեղյանին: Նամակում ասվում է, թե քանի որ Աշոտ Արշակյանը «անձնական եւ հասարակական կապերով» կապված է եղել հայցվորների հետ եւ միշտ պարծեցել դրանով, իրավապահ մարմինների կողմից նրա անհետացումը զարմանալիորեն երկար ժամանակ չի «նկատվել», իսկ դժվար է հավատալ, թե անկախացած Հայաստանում օրը ցերեկով կարելի է գողանալ հազարավոր մարդկանց միջոցները (մոտավոր տվյալներով՝ 2 միլիարդ ռուբլի եւ տարադրամ) եւ հետագայում փախչել, ուստի անկասկած է, որ նա համագործակցել է բարձրաստիճան պաշտոնյաների հետ, «որոնց բացահայտումը ցանկության դեպքում մեծ ճիգեր չի պահանջում»:

Ի վերջո, նամակագիրները գալիս են այն համոզման, որ «անպատժելիության այս մթնոլորտի ստեղծման ամբողջ պատասխանատվությունն ընկնում է հանրապետության ղեկավարության վրա»: Ու թեեւ համապատասխան մարմինները շատ ուշացումով են սկսել զբաղվել այս գործով, եւ մինչեւ այսօր պատասխանատվության չեն կանչվել Աշոտ Արշակյանն ու կոոպերատիվների միավորման այլ պատասխանատուներ, խաբված ավանդատուները դեռ հույս ունեն, թե վաղ թե ուշ այս հարցը եւս կստանա օրինական լուծում: Ինչեւէ:

Ինչպես տեղեկացանք նախագահի մամուլի ծառայությունից, Աշոտ Արշակյանը երբեւէ նախագահի խորհրդական չի եղել: (Մեր ունեցած չստուգված տվյալներով, նա ընտրվել է Գերագույն խորհրդի պատգամավոր, սակայն նրա լիազորությունները այդպես էլ չեն ճանաչվել): Մի խոսքով, «սուտ դեմոկրատիայի հայրն» ու «Ղարաբաղյան բանակի սիրելին» ծառայորեն է օգտվել հանրապետությունում ստեղծված իրավիճակից եւ փախուստից առաջ է կանգնեցրել «միամիտ» ավանդատուներին, երբ, իհարկե, մեր օրերի Բենդերին չպետք է փնտրել ավելի բարձր տեղ՝ Աշոտ Արշակյանին հովանավորողների շարքերում:

Ա. Բ.

ԱՄՆ դեսպանատունը Երեւանում կազմակերպում է 3-շաբաթյա դասընթացներ, որտեղ ներկայացվելու է ամերիկյան հեռուստատեսության վերաբերյալ դասախոսությունների շարք նվիրված ամերիկյան հեռուստատեսությունների տեսությանն ու գործունեությանը: Դասախոսելու է Ռալֆ Վարդիգյանը: Շուրջ 36 տարի նա եղել է հեռուստատեսության նորությունների մեկնաբան, բազում ծրագրերի ղեկավար, տնօրեն եւ սցենարիստ: Դասախոսությունները կկայանան Ամերիկյան դեսպանատան դահլիճում, հունիսի 28-ից մինչեւ հուլիսի 15-ը:

ՆՏ

Դուք դեռ չե՞ք որոշել, թե որտեղ անցկացնել ամառային արձակուրդը

«Ծաղկաձոր» բաժնետիրական ընկերությունը առաջարկում է Ձեզ անցկացնել հանգիստ գեղատեսիլ Ծաղկաձորում՝ «Երկրաբան» ընտանեկան հանգստյան տանը:

Ձեր տրամադրության տակ կլինեն ոչ միայն լավ կահավորված, հարմարավետ մեկ եւ երկու սենյականոց համարներ, այլեւ լողավազանը, կինոդահլիճը, բարը, գրադարանը, բիլյարդանոցը...

Ուղեգրի նվազագույն ժամկետը 3 օր է:

Տեղեկությունների համար զանգահարե՛ք

27 16 75, 25 04 38, 28 14 07, 55 13 98, 55 15 78

Պատրաստ են ընդունելու հանգստացողներին

Ինչպես հայտնել է Հայկոոպի խորհրդի նախագահ Ռուբեն Մարտիրոսյանը, Հայաստանի Հանրապետության բոլոր հանգստյան տներն ու առողջարանները պատրաստ են ընդունելու իրենց այցելուներին: Ուղեգրերն արդեն վաճառվում են: Վառելիքի վերջին թանկացման հետ կապված (որի հետեւանքով կրկնակի աճել են նաեւ սննդամթերքի գները) ավելացել են ուղեգրերի գները: Հանգստյան տների ուղեգրերը 16 հազարից աճել են մինչեւ 22 հազար ռուբլի, իսկ առողջարանների ուղեգրերինը՝ 30 հազարից 40-42 հազար ռուբլի: Հայկոոպի առջեւ կանգնած է նաեւ հացի դժվարությունը. ՀՀ սննդի արդյունաբերության նախարարությունը հացի լիմիտ չի տրամադրում, այդ է պատճառը, որ Հայկոոպը ստիպված հաց է ծնով բերում շուկայից: Թեպետ հանգստյան տներն ու առողջարանները ունեն 8 հազար մահճակալ, տարեկան սպասարկում են 140-ից 150 հազար մարդու, սակայն այսօրվա պահանջը շատ ավելի մեծ է: Երբ նախկինում իրացվում էր Հայկոոպի ուղեգրերի 95 տոկոսը, ապա 1993 թ. միայն 9 տոկոսը: Հայկոոպը խորհուրդ դիմել է Իրանի Իսլամական Հանրապետությանը, եվրոպական պետություններին, ինչպես նաեւ ԱՊՀ անդամ երկրներին, սակայն ոչ մի արձագանք չի ստացել: Ռուբեն Մարտիրոսյանի կարծիքով, ուղեգրության ամբողջ ծախսերի 20-30 տոկոսը դոտացիոն կարգով պետք է վերցնի իր վրա, կամ սոցապ ֆոնդին որոշ հատկացումներ կատարի առողջարանային բուժումը ընդլայնելու նպատակով: Բացի այդ, ապահովագրական բժշկությունը պետք է ներդրվի նաեւ այս համակարգում:

ՆՏ

Դարձյալ պատանդներ

Հունիսի 14-ին Նոյյան տապանը տարածել էր Ադրբեջանից Միջազգային Կարմիր խաչի Երեւանի պատվիրակության ղեկավար պ. Էրվին Բոհեի հետ, որում պատմվում էր պատանդների ու ռազմագերիների հայտնաբերելու ու փոխանակելուն ուղղված այդ կազմակերպության գործունեության մասին: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ներքին գործերի փոխնախարար, պատանդների, ռազմագերիների ու անհետ կորածների պետական հանձնաժողովի նախագահ Ալեքսանդր Աղասարյանը դիմեց ՆՏ թղթակցին, պարզաբանում տալու նպատակով: Նա իր զարմանքը հայտնեց այն կապակցությամբ, որ, համաձայն պ. Բոհեի, Կարմիր խաչի ներկայացուցիչներին հաջողվել է հանդիպել Ադրբեջանում գտնվող մոտ 35 հայ պատանդների կամ ռազմագերիների հետ: Այս դեպքում, ըստ պ. Աղասարյանի, անհասկանալի է, ինչո՞ւ Կարմիր խաչը ղարաբաղյան կողմին չի ներկայացրել դրանց գոնե մի մասի ցուցակը: «Մենք բազմիցս խնդրել ենք Կարմիր խաչին ներկայացնել գոնե 10 հոգու ցուցակ, փոխարենը մենք կներկայացնեինք անհամեմատ ավելի շատ ադրբեջանցիների անուններ: Սակայն մեզ պատասխանում էին, թե Ադրբեջանի իշխանությունները Կարմիր խաչի աշխատակիցներին թույլ չեն տալիս հանդիպել հայ պատանդների հետ: Մենք ունենք մի քանի հարյուր անհետ կորած, որոնց մասին ոչ մի կերպ չենք կարողանում տեղեկություն ստանալ: Հույս ունենք, որ Քելբաջարի շուրջ փախստականներին առանց նախապայմանների Ադրբեջանին հանձնելու մեր որոշումը որպես բարի կամքի արտահայտություն համապատասխան արձագանք կստանա հակառակ կողմից», ասաց Ալեքսանդր Աղասարյանը:

ՆՏ

Հայաստանի գեղագիտական կենտրոնի «Մետրո» թատրոնը Լիբանանում եւ Սիրիայում ունեցած մեկամսյա հյուրախաղերից հետո, նորից բացում է իր դռները թատերասեր հասարակայնության առաջ.

Հունիսի 9, 10, 24, 25, 26 Ա. Աղասյան

«Ռիկլի, Թիքի, Տիգ եւ երեքն էլ մի աղջիկ»
(դրամա 2 գործողությամբ)

19, 20, 27 Հ. Թումանյանի

«Տերն ու ծառան»
(փոքրիկ երեխաների համար)

18, 19, 20, 22, 23, 29, 30 Հ. Սարդարյանի

«Եւ երկինքեն երեք արդո ինկավ»
(ֆարս 2 գործողությամբ)

Ներկայացումների սկիզբը ցերեկային - 12:00 եւ 15:00 երեկոյան - 18:00

Երեւանի մետրոպոլիտենը կլուծի Ձեր տրանսպորտային դժվարությունները

Գեղարվեստական ղեկավար՝ Վիգեն Ստեփանյան
Գլխավոր ռեժիսոր՝ Նիկոլայ Ծատուրյան
Հասցեն՝ Գարեգին Նժդեհի հրապարակ, մետրոյին կից

digitised by A.R.A.R.@

Ս ուանց զանգվածային լրատվության միջոցների եւ մասնավորապես մամուլի ազատության, դժվար է պատկերացնել հասարակության եւ անհատների լիակատար ազատություն:

Եւ քանի որ իրոք ազատ հասարակություն աշխարհում այնքան էլ շատ չեն, ներկայումս 120-ից ավելի երկրներում լրագրողները վատ կամ շատ վատ վերաբերմունքի են արժանանում, հալածվում են, բանտարկվում, աքսորվում, լինում են սպանության զոհեր:

Արեւմտյան Եվրոպայում մամուլի ազատությունը խիստ կարեւոր էր համարվում արդեն անցյալ դարի սկզբներին: Երբ 1830 թ. հուլիսին Ֆրանսիայի թագավոր Շառլ 10-րդը ցրեց ընդդիմադիր խորհրդարանը, իսկ վարչապետ իշխան Պոլինյակի հրահանգով վերացվեց մամուլի ազատությունը, երկրում բռնկվեց Հուլիսյան հեղափոխությունը, որի հետեւանքով Շառլ 10-րդը հրաժարվեց գահից, իսկ Պոլինյակը բանտարկվեց մինչեւ 1836 թ.: Երկրում 1881 թ. հուլիսի 29-ին օրենք ընդունվեց մամուլի ազատության մասին: Այնտեղ մասնավորապես նշված էր. «Յուրաքանչյուր թերթ կամ պարբերական կարող է հրապարակվել առանց նախնական թույլտվության եւ երաշխավորման»: Ֆրանսիական բանակի սպա, ծագումով հրեա Ալֆրեդ Դրեյֆուսի (1859-1935) պատմությունը հիանալի լուսաբանությունն է այն բանի, որ ազատ մամուլը եւ մարդու իրավունքները սերտորեն շաղկապված են: 1894 թ. Դրեյֆուսին մեղադրեցին լրտեսության մեջ եւ դատապարտեցին բանտարկության: Սակայն 1897 թ. երկրում դատավարության վերանայման օգտին ծավալվեց համընդհանուր շարժում: Դրեյֆուսի հակառակորդները միավորվել էին Ֆրանսիական հայրենիքի լիգայում, իսկ կողմնակիցները՝ մարդու իրավունքների լիգայում: 1898 թ. հունվարի 13-ին L'Aurore թերթի առաջին էջում […]

[…]

լրատվություն ստանալու նպատակով անօրինական միջոցների չդիմել: Միաժամանակ, «Մամուլի իրավունքների ուղեցույցի» համաձայն, մամուլն ունի հետեւյալ իրավունքները. ֆինանսական եւ խմբագրական անկախություն, մամուլի օրգանների բազմազանություն, լրագրողների անվտանգություն եւ անկախություն, լրատվության աղբյուրների մատչելիություն եւ դրանց պաշտպանություն, «խղճի վերապահման» վկայակոչմամբ պայմանագրի խզման իրավունք, ընթերցողների ազատ ընտրություն:

«Թղթակիցներ առանց սահմանների» կազմակերպությունը վերջերս բնութագրել է մամուլի ազատության վիճակը աշխարհի 162 երկրներում, որոնց միջից ընդամենը 8 […]

նիշներով: Իրադրությունը լուրջ է 23 երկրում. Ադրբեջան, Հայաստան, Վրաստան, Կամբոջա, Կամերուն, Խորվաթիա, Ջիբութի, Հասարակածային Գվինեա, Քենիա, Քուվեյթ, Լեսոտո, Մոլդովա, Օման, Ուզբեկստան, Պերու, Ռուանդա, Հարավսլավիա (Սերբիա եւ Չեռնոգորիա), Սվազիլենդ, Տոգո, Թուրքմենստան, Թուրքիա, Եմեն, Զաիր: Այս խմբում Հայաստանի հայտնվելը հիմնականում պայմանավորված է ազատական մամուլի համար հետամնտություն անցկացնելու դժվարությամբ եւ լաղիստղական միջոցների ոչ-տակական մենաշնորհությամբ: Սակայն նույն խմբում է նաեւ Թուրքիան, որտեղ անցյալ տարի սպանվեց 12 լրագրող եւ 18-ն էլ այժմ բանտարկված են: Ինչպես […]

Աֆրիկյան Հանրապետություն, Ալբանիա, Բելառուս, Բոլիվիա, Բրազիլիա, Բուլղարիա, Կոնգո, Հարավային Կորեա, Էկվադոր, Գաբոն, Գամբիա, Գվինեա, Հոնդուրաս, Հնդկաստան, Ինդոնեզիա, Լաոսիա, Լիտվա, Մադագասկար, Մալայզիա, Մալի, Մավրիտանիա, Նեպալ, Նիգեր, Պանամա, Պապուա-Նոր Գվինեա, Պարագվայ, Լեհաստան, Ռումինիա, Ռուսաստան, Սալվադոր, Սլովակիա, Սլովենիա, Սուրինամ, Թաիլանդ, Ուկրաինա, Վենեսուելա: Այսպիսով, աշխարհի 120 երկրներում մամուլի ազատությունը ոտնահարվում կամ սահմանափակվում է, իսկ լրագրողները այս կամ այն ձեւով հալածվում են: Օրինակ, ներկայումս Չինաստանում բանտարկված է 28 լրագրող, Թուրքիայում 18, Իրանում 9, Սիրիայում 8, Իսրայելում 7, Տաջիկստանում 7, Պերուում 6, Միանմայում 6, Կուբայում, Իրանում, Սուդանում, Թունիսում, Վիետնամում 4-ական, Հնդկաստանում եւ Մալդիվյան կղզիներում 3-ական, Ալբանիայում, Ալժիրում, Անգոլայում, Սաուդյան Արաբիայում, Ավստրալիայում, Գանայում, Հաիթիում, Ինդոնեզիայում, Քուվեյթում, Լիբիայում, Ռուսաստանում, […]

ՄԱՄՈՒԼԻ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՄԱՐԴՈՒ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ

[…]

Բոսնիա-Հերցեգովինան, Բուրանը, Չինաստանը, ԿԺԴՀ-ն, Կուբան, Հաիիթին, Իրաքը, Իրանը, Լաոսը, Լիբերիան, Լիբիան, Մալավին, Մալդիվյան կղզիները, Միանման, Սոմալին, Սուդանը, Սիրիան, Տաջիկստանը, Վիետնամը: Այս երկրներում վիճակը վատ է բոլոր չափանիշներով […]

[…] Իրաքը, Ուգանդան, Պակիստանը, Ֆիլիպինները, Սան Թոմեն եւ Պրինսիպին, Սեյշելները, Սիեռա Լեոնեն, Սինգապուրը, Շրի Լանկան, Թայվանը, Տանզանիան, Չադը, Թունիսը, Զիմբաբվեն: Մամուլի ազատության հետ կապված որոշ խնդիրներ կան 36 երկրում. Հարավ- […]

[…] րում (42 երկիր): Կարեւի է հավաստել, որ դրանք հիմնականում այն երկրներն են, որտեղ մամուլի ազատության պայմաններում նրաշխավորված են մարդու հիմնական իրավունքները ու ազատությունները:

Ըստ L'Express-ի թիվ 2186-ի
պատրաստեց ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆԸ

Բուսայական առեւտուր

Հայաստանում, որքան էլ տարօրինակ ինչի ոմանց համար, դեռեւս գոյություն ունի բուսայական առեւտուր հասկացությունը, որտեղ վաճառվի են հանվում հանրապետության շինարարական հանգույցին եւ արդյունաբերական արտադրության անհրաժեշտ հումք, արարանքատեսակներ: Այսպես, սեւ մետալուրգիայի արտադրանքից պողպատ (թիթեղ, անկյունային գլանվածք), գունավորներից ալյումին, տիտան, տարբեր տրամաչափի լատունե խողովակներ եւ այլն:

Առաջարկվող ապրանքների մի չնչին մասն է վաճառվում կանխիկ դրամով, մեծամասամբ՝ վճարումները փոխանցումային են: Սակայն արժեքների աճի հետ պատկերը փոխվում է՝ վաճառքի մեծ մասը կատարվում է կանխիկ վճարով, փոխանցման՝ չնչին տոկոսը:

Դիտարկումներից պարզ է դառնում, որ մեծ պահանջարկ վայելող ապրանքը, եթե չի կորցնում «հետաքրքրությունն» իր հանդեպ, փոխում է վճարման ձեւը, այսինքն վաճառողը նախընտրում է կանխիկը, հեռանալով հանրապետության բանկային համակարգի «բարդ գործողություններից»:

[…]

Վաղը յուղը, ծամոնը եւ ծխախոտ բույր սկիզբ այս դասակարգման մեջ չնկատակել:

ՄԱՐՏ ԲԵԿՅԱՆ

«Անհարմար» գերծախս

Անգլիական The Economist հանդեսի նյութերից պարզվում է, որ ծխելու խնդրին մեծ ուշադրություն է դարձնում նաեւ... Համաշխարհային բանկը: Ռուսաստանի, Աֆրիկա- […]

[…]

Աշոտ Հովակիմյան. «Սերբերը եւ հայերը»

Վերջերս Բելգրադում, հակառակ Հարավսլավիայի Միութենական Հանրապետությունում պատերազմական վիճակին, լույս է տեսել բանասիրական գիտությունների թեկնածու, ՀՀ ԳԱԱ Մ. Աբեղյանի […]

[…]

digitised by A.R.A.R.@

ՇՐՋԱՆԸ ՓԱԿՎԵՑ, ՕՁԸ ԲՌՆԵՑ ԻՐ ՊՈՉԸ

Փլուզման տեխնոլոգիա

Այն խառնաշփոթը, որ այսօր թվում է, տիրում է հասարակական, քաղաքական և տնտեսական կյանքի բոլոր բնագավառներում, իրականում խստորեն վերահսկվող կանոնակարգ է, որի ճահճային հատակը սնուցում են միանգամայն որոշակի շահեր: Նախկին հասարակարգն արհեստական միջոցներով ճահիճները չորացնելու և կենսոլորտը բարեփոխելու ֆիկսացիայով էր զբաղվում և լուծարվեց: Մարդու կողմից մարդու շահագործումը մահացու մեղք հայտարարած հասարակարգը տապալվեց:

Վարչատնտեսական արգելքների ճարակույտերի ճեղքերից վերընձյուղվեցին ընդհատակյա միլիոնատերեր, փարթամ փթթեց այսպես կոչված «ստվերային էկոնոմիկան», որի ծավալը 1985 թվականին արդեն կազմում էր շուրջ հարյուր հիսուն միլիարդ ռուբլի: Նկատի ունենանք, որ այդ ժամանակ ռուբլին մեկ և կես անգամ ավելի գնողունակ էր, քան այսօր ամենազոր և ամենասիրելի դոլարը: Ներկա, այսպես կոչված շուկայական փոխհարաբերությունների կայացման գործընթացում մասնավոր կապիտալի վճռական դեր կատարող մասը գտնվում է հասարակական այն խավերի ձեռքում, որոնք դա կուտակել էին դեռ խորհրդային կարգերի ժամանակ, օրինականության հետ անհամատեղելի միջոցներով:

«Կուտակման» անօրինական եղանակը, ընդհանուր առմամբ, նորություն չէ: Երբևիցե և որևէ տեղ «նախնական» կոչված կապիտալն այլ կերպ չի էլ կուտակվել, բայց արժե համառոտակի դիտարկել մեր մասնավոր դեպքը ևս, այն բույլ հույսով, որ դա կօգնի որոշ անկեղծ մոլորյալների տեսնել «վերակառուցման» շատ ավելի դրդային շարժառիթները, քան զանազան «աշխարհայացքներում» ամբոխին ներկայացվածներն են:

Խոսքն, իհարկե, չի վերաբերում մարդասիրական վերացական հարբուխով մշտապես հիվանդներին, որոնք զոհաբերվել են բոլոր ժամանակներում, բոլոր աստվածներին...

Հասարակության հիմնական զանգվածից բոլոր առումներով ավելի ապահովված խավ կար և մինչև «վերակառուցումն» ու «դեմոկրատիան»: Դա, իհարկե, բազմաթիվ արտոնություններից օգտվող «նոմենկլատուրայի» ներկայացուցիչներն էին, միջին ունակություններով օժտված հասարակական այն խավը, որը բոլոր համակարգերում էլ կարողացել է շրջահայացորեն համադրել անձնականն ընդհանուրի հետ, տուրք չտալով համոզմունքային նախապաշարմունքներին: Այդ խավի բարեկեցության չափն ու աղբյուրները լիովին հասկանալի են: Սակայն մինչև «վերակառուցման» թափ առնելն ու դեմոկրատիայի հաղթարշավը, այլ էր ծաղկում որոշ գործարար մարդկանց ոչ մեծ խմբի նշանակալից, անմոռանալի դարձած հարստությունը, որ դժվար էր բացատրել նոմենկլատուրային արտոնություններով:

Կապիտալը հիմնականում կուտակվեց գորբաչովյան ղեկավար կառույցի հետ սերտորեն առնչված կոմերցիոն ձեռնարկություններում: Պատահական չէր, որ անհրաժեշտ պահին Գորբաչովն ու Կ°-ն ձեռնարկեցին դրա օրինականացման գործը: Ընդունվեց «Օրենք կոոպերացիայի մասին», որը հնարավորություն տվեց ընդհատակյա կապիտալին բացահայտորեն մասնակցել երկրի տնտեսական կյանքին: Սա, իր հերթին, նշված խավի ներկայացուցիչներին բույլ տվեց ընձեռնված իշխանության հնարավորությունները փոխակերպել սեփականատիրականի, այսինքն՝ վարչական իշխանությունը փոխակերպել ֆինանսատնտեսականի, ինչը դարձյալ հանգեցնում է անմիջական կամ միջնորդված փաստական վարչական իշխանության...

Շրջանը փակվեց, օձը բռնեց իր պոչը:

Հարկավ, կոոպերացիան և շուկայական այլ փոխհարաբերությունները կյանքի կոչեցին նաև վարչապետական կառույցի հետ անմիջապես չառնչված զանազան մանր գործարար ուժեր, որոնք մինչ էլ մնալու են երրորդական-չորրորդական դերերում և հանդուրժվելու են միմիայն մեկ նպատակով. ժողովրդավարական տեսք տալ ամբողջ գործընթացին, ժողովրդական դժգոհությունն ուղղել հենց իրենց՝ ժողովրդին:

Շրջանը և այստեղ փակվեց...

«Վերակառուցման» առաջին ֆինանսատնտեսական անտեսանելի խմբավորումներ, որտեղ իրական վարչական տերերի սեփականատիրական իրավունքները իրագործում էին զանազան դրածոներ՝ «բաժնետերեր», «համատեղ ձեռնարկության դիրեկտորի» և այլ ձևերով: Առաջացան իրենց բանկային հաշիվներում միլիոններ ունեցող մասնավոր ֆիրմաներ, որոնց կապիտալի նախնական կուտակման համակարգի անվտանգությունն ապահովում էին շահագրգիռ անձանց ղեկավարած պետական մարմինները:

Ովքեր տարակուսում են, կարող են ստուգել, թե ովքե՞ր են այսօր բազմած այդ ֆիրմաների վարչություններում... Դյուրորեն, առանց հոգևոր ու ֆիզիկական ցնցումների դարձնացած, երեկվա «ընկերները» և ստվերային էկոնոմիկայի ճարպիկ «մասնակները»:

Սակայն կապիտալի նախնական կուտակումը կապել միայն «նոմենկլատուրային մաֆիայի» հետ՝ շատ պարզունակ կլիներ և ճշմարտության մի մասը: Գոյություն ունի նաև խնդրի միջազգային, երևի ավելի կարևոր կողմը:

Արևմուտքում ահռելի ֆինանսներ էին կուտակված ԽՍՀՄ-ից դուրս տարված միջոցների հաշվին: Արտաքին առևտրի խորհրդային միավորումները արտասահմանում բոլորովին էլ շուկայական տարերքի հետ չէին գործակցում, այլ՝ արևմտյան ֆիրմաներին սերտաճած կայուն խմբավորումների: Տասնյակ տարիներ շարունակ մի շարք ապրանքների ներմուծումն ու արտահանումն իրագործվում էր միևնույն ֆիրմաների, ֆինանսական խմբերի միջոցով: Համաշխարհային շուկայում ԽՍՀՄ արտաքին առևտրի նախարարությունը հանդես էր գալիս որպես աշխարհի ամենախոշոր ֆինանսատնտեսական միավորումը, որի վարչակազմը բաղկացած էր նոմենկլատուրային վերնախավից և բարձրագույն վարչարարներից: Սրանք գուցե այնքան ճարպիկ չէին, որքան արտասահմանյան գործակիցները, բայց ամբողջությամբ վերցրած վատ չէին աշխատում: Արտաքին շուկան խորհրդային ձեռնարկությունների համար անհիշաղես, առանց արտաքին առևտրի նախարարության միջնորդության, անմատչելի էր, իսկ վերջինս իրեն դրսևորում էր լիքը վստահությամբ. ձեռնարկություններից խլում էր վերջին վալյուտային կոպեկը:

Տեղեկություններ կան պաշտոնական անձանց և օրգանների մասնակցությամբ ընդհատակյա կամ ոչ պաշտոնական ձեռնարկների մասին: Բոլոր արտասահմանյան ֆիրմաներ, որոնք կապված են խորհրդային ծագում ունենալ, լավ հասույթ էին ստանում զենքի վերավաճառքից: Ստեղծվել էր արտադրության և ֆինանսավորման այնպիսի համակարգ, որը բույլ էր տալիս խոշոր գումարներ կուտակել և պահել Արևմուտքում: Դժվար է գնահատել այդ կապիտալի մեծությունը: ՊԱԿ-ի նախկին աշխատակից Ն. Ա. Պետրովը հանդես գալով հեռուստատեսությամբ ասաց, որ այդ կապիտալը կազմում է հարյուր միլիոնավոր դոլարներ:

Եվ «խորհրդային», և «խորհրդանիշ» կապիտալը երկրի ներկա իրադրության տնօրինման հզորագույն միջոց են: Այսօր կապիտալի այդ երկու տեսակներն են կանխորոշում մեր տնտեսական ու քաղաքական հեռանկարները: Տնտեսական «բարեփոխումների» ու սեփականաշնորհման, վերափոխման ամբողջ ձեռնարկն այդ գործոններից անկախ դիտարկելն ավելին սխալ է:

Ակնհայտ է, որ նշված կապիտալը կողմնորոշված է դեպի խիստ որոշակի ներերկրյա կազմակերպություններ և անձինք: Որոշակի միջազգային խմբավորումներ չափազանց շահագրգռված են, որ նախկին ԽՍՀՄ ներկա մնացորդները կազմող այս երկրում ծավալվեն ձեռներեցության ամենազանազան տեսակներ և այդ նպատակին հասնելու համար կանգ չեն առնի ոչ մի միջոցի առջև: Այդ ոլորտում գործում են միանգամայն պաշտոնական կազմակերպություններ, ներառյալ և հատուկ ծառայության մարմինները: Նյու-Յորքում, Փարիզում ու Լոնդոնում խորհրդային նախկին տարածքների հետ ֆինանսատնտեսական հարաբերություններ ունենալու իրավունքն իրենց ձեռքում են պահում միջնորդական ու խորհրդակցական նույն ֆիրմաները ու մարդկանց նեղ շրջանակը:

1990-91 թվականներին նշանակալից արժութային միջոցների փոխադրումն Արևմուտք ծայրահեղ չափերի հասավ:

Վաճառքի է դրված ամեն ինչ. վարչական իշխանություն, անձնական ազդեցություն և անցյալի ծառայություններ... Ամեն ինչ փոխանակվում է ամուր վալյուտայի հետ:

Եվ նրանք, ում մոտ դրամ էր կատակվել «վերակառուցման» ընթացքում հանրային տնտեսությունը թալանելու, վաչառության ու պետական միջոցների Արևմուտք փոխադրելու միջոցով, և նրանք, ովքեր Արևմուտքին մատուցած ծառայությունների միջոցով էին դրամ վաստակել ու դեռ վաստակում են, դրամը դնում են շրջանառության մեջ. գնում են հողեր, ձեռնարկություններ, արժեթղթեր, զանազան հիմնական ֆոնդեր: Բոլոն ծաղկում են վաճառականությունը, խաբեությունն ու կաշառակերությունը: Հոչակված դեմոկրատիայի դրոյմաններում դրանք այլևս դատապարտելի չեն...

Ճիշտ է, շատ օրինական գործելակերպ ունեցող նորաթուխ գործատերերը, որոնք շվեյցարական բանկերում նախօրոք միլիարդներ չեն կուտակել, անհրաժեշտ պահին առաջին դուրս կմղվեն ասպարեզից: Առայժմ դրանց գոյությունը հանդուրժվում է որպես ժողովրդական կուտակվող դժգոհության շանթարգել: Այդ պաշտպանական փականակի հետևում ժողովրդի տառապանքների փաստակը գողացած իրական տերերն ու տնօրինողներն են: Դրանք են վճարում այն ժխտողակիր տնտեսագետին, որը մեկ և կես թերթային էջի ծավալով հոդվածում առաջարկում է ուշադրություն չդարձնել, թե որտեղից է հայտնվել կապիտալը այս կամ այն «գործարար» խմբի կամ անհատի մոտ... Եվ ամեն ինչ ծառայեցվում ու զոհաբերվում է միլիոններ գողացած ձեռներեց շրջանների շահերին: Այդ կապիտալին այժմ օրինական իրավունք է տրված արդեն բացահայտորեն յուրացնել ընչազրկված ժողովրդի ունեցվածքի դեռ չյուրացված մասը:

Պետական ձեռնարկությունները սնանկացվում են կազմակերպված տնտեսական ցնցումների միջոցով: Վաճառականական տենդը համակել է երկիրը: Արտադրության զարգացման համար արժեք ներդրումներ դադարեցվել են: Արդեն սովորական դարձած վաճառության առարկաներին՝ ժողովրդական սպառման ապրանքներին ու սննդին ավելանում են նաև գործարանները ու ֆաբրիկաները, հողը, անշարժ գույքը: Երկարաժամկետ ներդրումների մասին խոսք լինել չի կարող: Խոշոր կարգաչափի վաճառական գործարքների մեջ է ներքաշվում և ֆինանսական համակարգը: Կապիտալի կուտակման բոլոր միջոցներն իրենց ձեռքն են վերցնում մի խումբ առևտրական բանկեր, մի քանի խոշոր համատեղ ձեռնարկություններ և վարչական կամ ստվերային ծագման կորպորացիաներ: Այդ գործընթացին աննախադեպ մասնակցություն են ցուցաբերում արտասահմանյան այն ֆիրմաները, որոնք «վերակառուցման» ընթացքում հսկայական ռուբլային կուտակումներ են կատարել... ոչնչից:

Երկրի ներսում ու դրսում ֆինանսական ահռելի միջոցներ կուտակած, առայժմ անտեսանելի բոսները և ռոկֆելլերները մտահոգվել են նաև իրենց շահերը պաշտպանող քաղաքական կազմակերպությունների մասին: Նրանք բոլոր միջոցներով քարոզում, առաջ են մղում, ֆինանսավորում են այն գործիչներին, կազմակերպություններին, որոնք համապատասխանում են դրամատերերի կամքին: Այսպես էլ հաջողությունների կհասնեն և հանրաճանաչ կդառնան այն «լիդերներն» ու կազմակերպությունները, որոնք անշեղորեն կկատարեն նրանց պատվերները:

Մեր իսկ ունեցվածքի կողոպուտից առաջացած գումարների մի մասն օգտագործվում է նշված կարգի քաղաքական «գործիչների» ու կազմակերպությունների պահպանման վրա:

Վերհիշենք Միրաբոյին, որը Ֆրանսիական հեղափոխության ամենաարմատական և ամենահեղափոխական ընդդիմության «լիդերն» էր և դրամն ստանում էր... թագավորական գանձարանից:

Ըստ ռուսական մամուլի
պատրաստեց Հ. ՎԱՍԻԼՅԱՆԸ

Տուլայի հողում ալմաստի հանքավայրեր կան: Նման տեղեկություն է տարածել Տուլայի մամուլը, հիմնվելով մոսկովյան մասնագետների եզրակացությունների վրա, որոնք այստեղ ալմաստին ուղեկցող տարրեր են հայտնաբերել:

Հունիսի 24-27-ը Նիժնի Նովգորոդում միջազգային կոնֆերանս կանցկացվի «Կինը աշխարհում» թեմայով: Մասնակիցների թվում կլինեն արտասահմանի և նախկին ԽՍՀՄ երկրների ներկայացուցիչները: Կոնֆերանսի աշխատանքների առանցքը կլինի կնոջ դերն ԱՊՀ երկրների քաղաքական, տնտեսական, գործնական կյանքում և այլ ոլորտներում:

Լատվիայի դրամատանը մոտ մեկ տարի «մնացորդյան» է մտնված 1 միլիարդ 476 միլիոն ռուբլի, որը դուրս է եկել շրջանառությունից սեփական դրամի՝ ռուբլիի մուտքի հետ: Դրամատան նկուղներում գտնվող 5 վագոն ռուբլին խանգարում է աշխատանքներին, որովհետև լատվիացիք սեփական ռուբլու պահելու տեղ չունեն:

Դոնբասում շարունակվում է ածխահանների գործադուլը: Նրանց են միացել տրանսպորտի, բուժսպասարկման ոլորտի աշխատողները: Գործադուլային կոմիտեն հրաժարվում է բանակցությունների մեջ մտնել իշխանությունների հետ տնտեսական, ֆինանսական խնդիրների վերաբերյալ, մինչև չլուծվեն քաղաքական պահանջները, որոնցից գլխավորն անվստահության հայտնումն է երկրի նախագահին, Գերագույն խորհրդին:

Վերջին ժամանակներս չինական մեծ ու փոքր ֆիրմաներն ուղղակի հեղեղել են մամուլը ամենազանազան գովազդներով ու հայտարարություններով, չխնայելով հսկայական գումարներ ծախսել: Նման գովազդային աննախադեպ աշխուժությունը նպաստավոր պայմաններ է ստեղծել տեղական մամուլի կոմերցիոն գործունեության համար: Շատ թերթեր վերջերս աճուրդով վաճառքի են հանել առաջին էջերը:

Ճապոնացի կանանց պատվիրակությունը Մոսկվա է հասցրել 22 միլիոն իեն արժողության 1,5 տոննա հակաբիոտիկներ, այլ դեղամիջոցներ, սնունդ երեխաների համար: Այդ մարդասիրական օգնությունը հանգանակվել է Ճապոնիայի Աիտա պրեֆեկտուրայի բնակիչների ջանքերով: Ըստ հավաստիացումների, այս մարդասիրական քայլը վերջինը չէ:

Գործադուլների մեծ ալիք է Ուկրաինայում: Կառավարության խոստացած 3 անգամի փոխարեն սննդամթերքը թանկացել է 4-5 անգամ, էլեկտրաէներգիան ու ծառայությունները՝ 5-8: Իշխանությունների փոխհատուցումը՝ 6900 կարբովանեցը ոչ մի փոփոխություն չի կարող մտցնել իրավիճակի մեջ, քանի որ այդ գումարով հազիվ 1 կգ «խաշած» երշիկ կարելի է գնել և այն էլ վատորակ: Հեռուստատեսությամբ պաշտոնատար անձանց ելույթներն ու հավաստիացումները ոչինչ չեն տալիս: Գործարաններում հրաժարվում են կատարել պետպատվերը, մինչև ձեռք չառնվեն իրադրության շտկման լուրջ քայլեր:

Չինական իշխանությունները պաշտոնապես ճանաչել են ծածուկ արտագաղթի գոյությունը, տեղեկացնում է Սին-Խուա գործակալությունը: Դրան է նպաստում նաև ընդհատակյա բիզնեսի ծաղկումը, որն ապօրինի խմբավորությունների ուժերով կազմակերպում է չինացիների տեղափոխումն Արևմուտք, հատկապես ԱՄՆ, ուր մեկնում են տարբեր ճանապարհներով, որոնցից մեկն էլ բարձր վաստակն է:

Արյան փոխներարկումը և բժշկական պրոցեդուրաները զգալի նպաստում են Հնդկաստանում ՍՊԻԴ-ի տարածմանը: Բոմբեյում, ըստ հետազոտությունների, որոշ վիրաբույժներ նույնիսկ տեղեկություն չունեն այդ մասին, թե ինչպես է տարածվում սպիդը: Դոնորների մեջ այս հիվանդությամբ հիվանդանալու տեմպերն աճել են վերջին երեք տարում 14 անգամ: Հնդկաստանում, հարևան Բիրմայում ու Թաիլանդում [illegible] փոխանցվում է հիվանդությունը հետերոսեքսուալ կոնտակտների միջոցով՝ թմրամոլներից իրենց համախոհներին, իսկ վերջիններից էլ՝ կանանց և երեխաներին: Բոմբեյում կատարված հետազոտությունների արդյունքներով, անկանոն սեռական կյանքը պատճառ է դարձել հիվանդությունների 86 տոկոսի համար:

Էկո-պրես

digitised by A.R.A.R.@

ԱՄՈՒ-ԴԱՐՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱՅԻ ԿՌՎԱԽՆՁՈՐ

Դեռեւս ոչ շատ վաղուց Ամուդարյա գետն անվանում էին «բարեկամության գետ»: Կենտրոնական Ասիայի հինգ հանրապետություններ, առանց որեւէ հակառակության նրանից ջուր էին վերցնում: Այն ժամանակ աղբյուրի մասին չէին մտածում: Բայց այժմ գետը սկսել է ցամաքել եւ կոչվում է արդեն «կյանքի գետ»:

Ջրի պակասը երիտասարդ հանրապետությունների համար ավելի մեծ վտանգ է, քան ռուսական կայսրության շովինիզմը, կարծում են հանրապետությունների կառավարությունները, երբ օգնության խնդրանքով դիմում են Ռուսաստանին:

Կենտրոնական Ասիայի պետությունները հույս ունեն, որ ջրի օգտագործման նոր համաձայնագիրը հինգ հանրապետությունների միջեւ կարող է կասեցնել հանուն ջրի պատերազմի վտանգի օրավուր առաջխաղացումը: Թուրքմենստանի ջրային տնտեսության նախարար Ամաննազար Իլյամանովի խոսքերով, «Մեզ շրջապատում են հին քաղաքակրթությունների ավերակներ, որոնք չեն կարողացել ճիշտ օգտագործել իրենց ջրային պաշարները: Եթե չգտնենք փոխհամաձայնություն, մենք կկործանվենք»:

Ամբողջ Կենտրոնական Ասիայի կյանքը կախված է երկու գետերի ջրերից՝ Ամուդարյայի եւ Սիրդարյայի: Արալյան ծով թափվող Ամուդարյան սկիզբ է առնում Պակիստանում գտնվող Հինդուկուշ լեռնանցքից, երկարությունը 2 հազար 470 կմ է, անցնում է աշխարհի ամենաչորային տարածքներով:

Բայց այստեղ առաջներում անապատ չի եղել: Թուրքմենները ունեն մի առասպել. «Հազար տարի առաջ կատուն Ամուդարյայից Կասպից ծով կարող էր հասնել տների տանիքների վրայով»: Հին ժամանակներում հզոր բանակները, որոնցից էր Մոնղոլը, մտել են Դամասկոսի հետ, եղել են մշակույթի եւ առեւտրի մեծ կենտրոններ: Սակայն մոնղոլների արշավանքները եւ նվաճող անապատը վերացրել են այստեղի քաղաքակրթությունը, իսկ Մերվից միայն խարխուլ ավերակներ են մնացել:

Մասնագետները պնդում են, որ կյանքի աղբյուր այս երկու գետերին նույնպես մեծ վտանգ է սպառնում, քանի որ այս շրջանում ստեղծված նոր պետությունները ձգտում են անկախության եւ ինքնապահովման: Կենտրոնական Ասիայի բոլոր հինգ պետություններն էլ ցանկանում են դառավերջին ապահովել իրենց գյուղատնտեսական մթերքների պահանջարկը եւ ծրագրերի կատարման համար աշխույժ ավելացնելու են ջրի օգտագործումը:

Թուրքմենստանի նախագահ Սապարմուրատ Նիյազովը սկսել է իրագործել հարավ-արեւմուտքի անապատները ծաղկուն այգիների վերածելու բանկադժեք նախագիծը: 32 հազար հեկտար մեծամասշտաբային անապատների ոռոգման համար կառուցվել է Կարակումի ջրանցքի նոր ճյուղը: Ինժեներների կարծիքով, այս նոր ճյուղը ջուր կարող է հասցնել նաեւ Կասպից ծով: «Ահա թե որտեղ է Թուրքմենստանի անկախության բանալին, ասում է Իլյամանովը, մենք ունենք հազարավոր հեկտարներ բերրի հողեր, բայց ոռոգման ջուր չունենք»:

Թուրքմենստանի եւ հարեւան Ուզբեկստանի ներկայացուցիչները պնդում են, որ լրացուցիչ ջրային պաշարներ կառաջանան, երբ եղածը լավ պահպանեն եւ ճիշտ կազմակերպեն նրա հոսքը՝ ջրանցքը վերածեն հսկայական վերգետնյա խողովակաշարի: Սակայն սրանք միայն երկու հանրապետությունների ներկայացուցիչների բարի ցանկություններն են, իրականում կատարվում է հակառակը:

Անցյալ տարի խնայողիս ջրօգտագործման սկզբունքները հաճախ բախվում էին քաղաքական շահերին: Օրինակ, Նիյազովի հրամանագրով, անապատի բնակիչները ջուրը կարող են օգտագործել անվճար, առանց սահմանափակման: Այս որոշումը Նիյազովի խորհրդականների խիստ անհանգստության պատճառ դարձավ: Թուրքմենստանում ԱՄՆ-ի դեսպան Ջոզեֆ Հյուլինգսի խոսքերով, «Առայժմ այստեղ խնայողության փոխարեն առկա է վատնումը»: Նա պնդում է, որ 1100 կիլոմետրանոց ջրանցքից կորչում է ջրի 40 տոկոսը:

Ամուդարյայի ջրերի օգտագործումն ավելանում է նաեւ նախկին ԽՍՀՄ տարածքից դուրս ընկած պետություններում: Թուրքմենստանն արդեն ջրօգտագործման համաձայնագիր է ստորագրել Իրանի հետ: Հերթն Աֆղանստանինն է: «Քանի դեռ Աֆղանստանում պատերազմ էր, ոչ ոք չէր հետաքրքրվում ջրօգտագործման հիմնախնդիրներով, ասում է Իլյամանովը: Այժմ, երբ պատերազմն ավարտվել է, աֆղանները պահանջում են այն, ինչի իրավունքն ունեն»: Սաուդյան Արաբիան ստանձնել է Աֆղանստանի հյուսիսի չորային շրջանների ոռոգման նախագծի ֆինանսավորումը, ինչն արվելու է Ամուդարյայի ջրերի հաշվին: Իլյամանովը նշում է. «Մենք ոչինչ չենք կարող անել Աֆղանստանի հետ, որովհետեւ նա տիրում է գետի վերին հոսանքներին: Մենք կարող ենք միայն էլ ավելի պակասեցնել ջրի օգտագործումը»:

Սակայն դա անելը շատ դժվար է, հատկապես երբ հաշվի առնենք ժողովրդագրական պայթյունը Ամուդարյայի ավազանի նախկին երկրներում: 1900 թ. գետի ավազանում ապրում էին 7 միլիոն մարդ: 1990 թ. բնակչությունն արդեն կազմում էր 40 միլիոն մարդ: Դրանից բացի, թունաքիմիկատների եւ քիմիական պարարտանյութերի չափից դուրս շատ օգտագործումից թունավորվում է գետի ջուրը:

Ամենավտանգավոր վիճակում են հայտնվում նրանք, ովքեր ապրում են գետաբերանների մոտ: Ամուդարյայի ջուրը Արալ լցվելու պահին խմելու պիտանի չէ, եւ գետի ստորին հոսանքի շրջանում ապրող կարակալպակները տառապում են բոլորից ավելի: Կարակալպակստանում մանկական մահացությունն ամենաբարձրն է նախկին ԽՍՀՄ ողջ տարածքում: Հայլինգսի խոսքերով, «ուղղակի թունաքիմիկատներ են խմում»:

Թուրքմենները նրանց ցավակցում են, բայց ասում են, որ ոչինչ չեն կարող անել: «Կյանքն այնպիսին է, որ գետի վերին հոսանքի մոտ ապրողները գետի իրական տերերն են», ասում է Իլյամանովը: Նա մեղադրում է Մոսկվային, որ երկար տարիներ իրենց ստիպել են աճեցնել բամբակ եւ այլ այնպիսի մշակաբույսեր, որոնք ինտենսիվ ոռոգում են պահանջում:

Սակայն դա եղել է անցյալում, իսկ այժմ «կյանքի գետի» ցամաքելու մեղքը հանրապետությունները բարդում են իրար վրա:

Պաշտոնապես պետությունները համագործակցում են իրար հետ ջրօգտագործման բնագավառում, բայց առանձին-առանձին յուրաքանչյուրը կասկածում է մյուսներին: Վերջին շրջանում Տաջիկստանի եւ Ղրղզստանի միջեւ այդ պատճառով ծագած բախումները քիչ մնաց վերածվեին պատերազմի: Տաջիկստանի համար Ամուդարյան վերածվել է հզոր քաղաքական զենքի, քանի որ այս հանրապետությունն է հիմնականում իշխում գետի վերին հոսանքներին:

Մոսկովյան «Սովինտերվոդ» կազմակերպության գլխավոր ինժեներ Օլեգ Լեոնտեւը նշում է, որ «այս շրջանում բոլոր պատերազմները եղել են հանուն ջրի: Այն պահից, երբ այստեղ ծագել է քաղաքակրթությունը, սկսվել է պայքարը ջրի համար: Այդպես էլ լինելու է հետագայում»:

Փորձելով խուսափել պատերազմից, անցյալ տարի Կենտրոնական Ասիայի հինգ ղեկավարները ստեղծել են ջրաբաշխման միջպետական մարմին, որի որոշումները ավելի առաջնային են կառավարական որոշումներից: Միջպետական այս հանձնաժողովն իրավունք ունի պատժել խախտող պետություններին եւ պարտավոր է լուծել այս կապակցությամբ ծագած վեճերը: Լեոնտեւի խոսքերով, «Համաձայնագիրն օգնեց խուսափել արյունահեղությունից: Մինչ այդ, հանրապետություններից յուրաքանչյուրը կարծում էր, որ իր հարցերն ինքը լուծելու է միայնակ»: Այսօր, թվում է, բոլոր պետությունները գոհ են իրենց հատկացված չափաբաժնից: Ամուդարյայի համար վճռող հիմնական երկու կողմերին՝ Ուզբեկստանին եւ Թուրքմենստանին տարեկան հատկացվել է յուրաքանչյուրին 22 խորանարդ կիլոմետր ջուր:

Կենտրոնական Ասիայի պետությունների լրացուցիչ ջրամատակարարման անհրաժեշտությունն այնքան սուր է, որ այս հանրապետությունները համաձայն են նույնիսկ զոհաբերել իրենց անկախության մի մասը եւ դիմել Ռուսաստանին, ավելի ճիշտ՝ «Սովինտերվոդին» օգնության խնդրանքով: Զարգացման համար այս հանրապետություններին անհրաժեշտ է Ռուսաստանի ջուրը:

«Սովինտերվոդն» այս հիմնախնդրի լուծման համար առաջարկում է նույն նախագիծը, որը քննարկվում էր դեռեւս բրեժնեւյան տարիներին. նույն բազմիցս քննադատված նախագիծը, ըստ որի դեպի հարավ պետք է շրջել սիբիրյան գետերը: «Սովինտերվոդի» պատասխանատու աշխատակից Ազատ Կիյասկինի խոսքերով, «Ջուրն ապրանք է: Ռուսաստանում ջուր շատ կա, սակայն չկա դրամ: Միջին Ասիայում ընդհակառակը, կա դրամ, չկա ջուր: Այդտեղի հարցերը կարելի է լուծել Մոսկվայում»: Կիյասկինը պնդում է, որ հին օրերի հակաբնապահպանությունը չի կրկնվի. «Մենք կրճատել ենք նախագիծը, այժմ խոսքը գնում է մի քանի փոքր գետերի մասին միայն»: Կիյասկինի կարծիքով, երբ Կենտրոնական Ասիան լրացուցիչ ջուր չստանա, Արալյան ծովը կկործանվի:

Բոլոր մասնագետները պնդում են, որ հարցի լուծման միակ հուսալի միջոցը, այնուամենայնիվ, մնում է ջրի խնայողությունը, քանի որ որեւէ սիբիրյան գետերի հարցը փաստաթղթերի վրա շուտ լուծվի, միեւնույն է, այդ նախագծի թեկուզ կրճատված տարբերակի իրականացումը տասնամյակների հարց է:

Իլյամանովի խոսքերով, «Եթե մեր շրջանի ժողովուրդները մոռանան հին ասացվածքը, որ ջրի կաթիլը ոսկուց թանկ է, մենք անհետ կկորչենք»:

Պատրաստեց
ԳԵՎՈՐԳ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԸ

ԱՄՆ-ը մտադիր է վերսկսել միջուկային փորձարկումները

«Վաշինգտոն պոստը» հրապարակել է հոդված, որտեղ մասնավորապես ասվում է. «ԱՄՆ-ը քննության է առնում միջուկային փորձարկումները վերսկսելու հարցը: Քլինթոնի վարչակազմը մտադիր է այս առումով խորհրդակցություններ սկսել Կոնգրեսի հետ: Սպիտակ տունն առաջարկում է մի ծրագիր, որով նախատեսվում է մինչեւ 1996 թ. անցկացնել 9 նոր պայթեցում եւ միայն դրանից հետո լիովին դադարեցնել միջուկային փորձարկումները: Ինչպես հայտարարեցին վարչակազմի բարձրաստիճան պաշտոնական ներկայացուցիչները, այդ ծրագիրը «գործողությունների նախնական հնարավոր տարբերակն է», որ քննության է առնում վարչակազմը, սակայն չի ստացել նախագահ Քլինթոնի հավանությունը եւ կարող է մերժվել, եթե բավարար աջակցության չարժանանա Կոնգրեսում»: Մի քանի սենատորների օգնականներ արդեն հայտարարել են, որ օրենսդիրներից շատերին դուր չի գա նույնիսկ սահմանափակ ծավալներով միջուկային փորձարկումները վերսկսելու գաղափարը: Նրանք ասել են, որ վարչակազմին թերեւս հայտնի չէ, որ վերջին ամիսներին Կոնգրեսում թուլացել է Միացյալ Նահանգների կողմից միջուկային նոր փորձարկումների պաշտպանությունը: Դա պայմանավորված է այն մտահոգությամբ, որ դրանք հիմք կդառնան մյուս միջուկային տերությունների կողմից փորձարկումների վերսկսման համար եւ ի չիք կդարձնեն երրորդ աշխարհի երկրների կողմից միջուկային զենքի մշակումները սահմանափակելու ԱՄՆ-ի ջանքերը: Կոնգրեսը հակված է դեպի այն հավանականությունը, որի համաձայն ԱՄՆ-ը միջուկային պայթեցումները չի վերսկսի, քանի դեռ դա չեն արել ուրիշ պետությունները»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Լոնդոնը եւ Փարիզը զուսպ են Անվտանգության խորհրդին Գերմանիայի անդամակցության հարցում

Ինչպես գրում է «Թայմզ» թերթը, «Մեծ Բրիտանիան բավական զուսպ արձագանքեց Գերմանիային եւ Ճապոնիային ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի մշտական անդամների կազմի մեջ մտցնելու Միացյալ Նահանգների կոչին: Լոնդոնի մտահոգությունը բացատրվում է նրանով, որ ՄԱԿ-ի կանոնադրության փոփոխումն անխուսափելիորեն կառաջացնի շղթայական ռեակցիա, եւ Բրազիլիայի եւ Հնդկաստանի նման խոշոր պետությունները նույնպես կձգտեն հասնել այդպիսի արտոնության: Սկզբունքորեն չառարկելով երկարաժամկետ առումով նման պահանջների օրինականության դեմ, Մեծ Բրիտանիան այնուամենայնիվ երկյուղներ ունի, որ այն վեճերը, թե կոնկրետ ով է ունենալու վետոյի իրավունք, կարող են լրջորեն խախտել Անվտանգության խորհրդի աշխատանքը, հատկապես այն պահին, երբ ՄԱԿ-ն ակտիվացնում է իր մասնակցությունը խաղաղապահական ջանքերին»: Փարիզի «Մոնդը», մեկնաբանելով Գերմանիայի եւ Ճապոնիայի անդամակցության միջոցով ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի մշտական անդամների կազմն ընդլայնելու Վաշինգտոնի կոչը, նշում է. «ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը ըստ երեւույթին շտապում է, ներկա միջազգային բարդ պայմաններում ՄԱԿ-ում համընդհանուր քաոս առաջացնելու վտանգ հարուցելով: Միայն Ճապոնիային եւ Գերմանիային Անվտանգության խորհրդի մշտական անդամների կարգավիճակի հատկացում նախատեսող նախագիծը վիրավորանք կառաջացնի երրորդ աշխարհի տերություններում: Արդեն նման ձգտումներ են դրսեւորել Բրազիլիան, Հնդկաստանը, Նիգերիան եւ որոշ այլ պետություններ: Միեւնույն ժամանակ սխալ կլիներ, եթե Ճապոնիայի եւ Գերմանիայի նման կարեւոր տերություններին երկարաժամկետ առումով մերժվի որոշումների ընդունմանը մասնակցելու իրավունքը, որոնց իրականացման ֆինանսական բեռը ամեն դեպքում ընկնելու է նրանց ուսերին», գրում է թերթը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Ֆինանսավարկային համակարգը խառնի եզրին

«Երկրում տնտեսական խառնաշփոթ է տիրում», վերջին խորհրդակցություններից մեկում հայտարարեց Վրաստանի պետության ղեկավար Էդուարդ Շեւարդնաձեն:

Ավելի քան երկու ամիս առաջ մտցվեցին Վրաստանի ազգային բանկի կուպոնները: Թեեւ ռուսական ռուբլու նկատմամբ դրանց պաշտոնական փոխարժեքը սահմանված է 1:1 հարաբերակցությամբ, այսօր սեւ շուկայում մեկ ռուբլու դիմաց առաջարկում են առնվազն 4 կուպոն, իսկ ռուսական խոշոր թղթադրամի դիմաց էլ ավելի շատ: Վրաստանում ռուբլին փաստորեն ոչ պաշտոնական ձեւով ճանաչված է փոխարկելի տարադրամ, ըստ որում «ռուբլի-դոլար-կուպոն» եռանկյունում այն ավելի պատկառելի տեղ ունի, քան նախկին ԽՍՀՄ որեւէ հանրապետությունում: Օրինակ, հունիսի 15-ի առավոտյան Թբիլիսիի սեւ շուկայում ամերիկյան մեկ դոլարի դիմաց տալիս էին 1250 ռուբլի կամ 7000 կուպոն: Իսկ եթե կուպոնների այդ գումարը վերածենք ռուբլիների, ապա կարելի է ստանալ արդեն 1750 ռուբլի: Այս փաստը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ Վրաստանում կուպոնի նկատմամբ ռուբլու փոխարժեքը էլ ավելի կբարձրանա: Դրա հետեւանքով 3000 կուպոն սահմանված ամսական նվազագույնը համարժեք կլինի 600 ռուբլու:

Մինչդեռ, խորհրդարանը եւ Նախարարների կաբինետը հաղթահարելու փորձում են միջոցներ ձեռնարկել տնտեսական ճգնաժամի դեմ, որը, տեղացի դիտորդների կարծիքով, հղի է նոր հեղափոխությամբ: Մասնավորապես, կառավարությունը եւ օրենսդիրները առաջարկում են կուպոնը հանրապետության ամբողջ տարածքում դարձնել օրինական միակ վճարամիջոց եւ շրջանառությունից հանել ռուսական ռուբլին: Այս հարցի առթիվ վերջնական վճիռ կընդունվի մոտ օրերս:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Չինաստանը ոսկու ամենամեծ գնորդն է

Չինաստանը դարձել է ոսկու ամենամեծ գնորդը աշխարհում, վերջ դնելով ԱՄՆ-ի 25 տարի տեւած առաջնությանն այդ շուկայում, միաժամանակ ոսկու գնի աճի միտում առաջացնելով, ինչը բացակայում էր մի քանի տասնամյակ: Gold Fields Mineral Services լոնդոնյան կազմակերպության պատրաստած հաշվետվության համաձայն, անցյալ տարի չինացիները ոսկու համաշխարհային շուկայում գնել են 350 տոննա ոսկի, որի զգալի մասը բարձր մաքրության ոսկյա պատրաստված ձողերի ձեւով:

Այս գնումները ունեն մի շարք պատճառներ: Տնտեսության կտրուկ աճի շնորհիվ չինացիները այսօր ունեն շատ փող, բայց ծախսելու սահմանափակ հնարավորություններ: Gold Fields-ի կարծիքով, մեծ քանակությամբ ոսկու գնումները չինական ազգային դրամանիշի՝ յուանի արժեզրկման արդյունքների հետեւանք են: Փորձագետները ենթադրում են, որ Չինաստանի նորումը նրան հնարավորություն կտա ավելի մեծ քանակությամբ ոսկի գնել, ինչն արդեն խիստ ազդում է ոսկու համաշխարհային գների վրա: Հաշվետվության համաձայն, Հոլանդիայի կենտրոնական բանկի 1992 թ. վաճառած 12.9 միլիոն ունցիա ոսկու մեծ մասը գնել է Չինաստանի կառավարությունը: Չինական գնումների շնորհիվ բանկը ստացավ 1968 թ. մինչ այժմ ամենամեծ տարեկան եկամուտը, բուռնգավ շուկայի խիստ ճնշումը գների վրա, որոնք 1992 թ. իջել էին 5 տոկոսով: Ոսկու գնի հետագա անկմանը խոչընդոտեց նաեւ ոսկյա զարդերի պահանջարկի աճը ողջ աշխարհում: Համեմատության համար վերցնենք նույն Gold Fields-ի 1991 թ. տվյալները: ԱՄՆ-ը նախանցյալ տարի գնել էր 259 տոննա ոսկի, Հնդկաստանը՝ 207, ոսկերչական արտադրանքով աշխարհում առաջին տեղը գրավող Իտալիան ընդամենը 165:

Գ. Ա.

digitised by A.R.A.R.@

Վրաստանը խորը ճգնաժամի մեջ

Այս եզրակացությանն են հանգել Վրաստանի ազգային-ազատագրական շարժման ծայրահեղ կուսակցությունների եւ կազմակերպությունների ներկայացուցիչները, որոնք հունիսի 14-ին հավաքվել էին իրենց հերթական նիստին: Ճգնաժամից դուրս գալու ամենանախընտրելի ուղին նրանք համարել են համավրացական հակակոմունիստական շարժման կազմակերպումը հետեւյալ նպատակներով. Վրաստանի լիակատար եւ անսահմանափակ անկախություն, ռուսական զորքերի դուրսբերում, տեղական իշխանության մասին օրենքի վերացում եւ Է. Շեւարդնաձեի հրաժարական: Ժողովի մասնակիցները որոշում են ընդունել Թբիլիսիում հունիսի 22-ին հանրահավաք անցկացնելու մասին: Նրանց կարծիքով, այդ օրվանից պետք է սկսվի հակակոմունիստական շարժումը, որը «կավարտվի Վրաստանի լիակատար անկախությամբ»: ԻՏ գործակալության թղթակցի հարցին, թե հանրահավաքի կազմակերպիչներն ինչ կանեն, եթե խաղաղ իշխանությունները թույլ չտան այն անցկացնել, Վրաստանի Ազգային անկախության կուսակցության նախագահ Իրակլի Ծերեթելին պատասխանել է, որ իրենք իշխանությունների թույլտվության կարիքը չունեն, քանի որ համաձայն Վրաստանի 1921 թ. սահմանադրության, Վրաստանի քաղաքացիներն իրավունք ունեն խաղաղ հանրահավաքներ եւ ցույցեր կազմակերպելու առանց որեւէ թույլտվության: ՆՏ

«Ռուրգազը» բանակցում է Մոսկվայում

Արեւմտյան Եվրոպայում բնական գազի խոշորագույն ներմուծողը՝ «Ռուրգազ» կոնցեռնը Ռուսաստանի գազարդի հետ բանակցություններ է վարում գազի բնագավառում փոխադարձ կապերի հետագա զարգացման եւ մասնավորապես Բելառուսով եւ Լեհաստանով երկրորդ գազամուղ անցկացնելու հնարավորության շուրջ: Գերմանիայի պատվիրակության ղեկավարը՝ կոնցեռնի վարչության անդամ դոկտոր Բուրգհարդ Բերգմանը լրագրողների առջեւ հայտարարեց, որ ռուսական գազի գնումներից Նորվեգականին անցնելու «Ռուրգազի» մտադրության մասին ռուսական մամուլում հայտնված մի քանի հաղորդումները չեն համապատասխանում իրողությանը: Նա ընդգծեց, որ կոնցեռնը գազարդը համարում է կարեւոր, հզոր եւ հուսալի գործընկեր: «Ռուրգազը» շահագրգռված է գազարդի հետ գազատարների զգալի ընդլայնմամբ եւ դրա համար ունի ներդրումային ծրագրեր, մարկետինգի բնագավառում փոխադարձ եւ երկարաժամկետ պայմանագրեր ռուսական օտարերկրյա գործընկերների հետ: Միեւնույն ժամանակ Բուրգհարդ Բերգմանն ասաց, որ «Ռուրգազը» գազարդյունաբերության բնագավառում լայն կապեր ունի բոլոր արտադրողների հետ, որոնք կարող են բնական գազ մատակարարել Արեւմտյան Եվրոպային: Եվ այս առումով Նորվեգիայի Թրոլ հանքավայրը գտնվում է կոնցեռնի շահերի ոլորտում, եւ դեռ 1986 թ. պայմանագրեր են կնքվել այդ հանքավայրի վերաբերյալ: Զրույցի վերջում Բերգմանը բարձր գնահատելով գազարդի ղեկավարության հետ կապերը եւ փոխադարձ գործակցության 20-ամյա արդյունքները, նշեց, որ Ռուսաստանի այդ կազմակերպությունը միայն մեկ թերություն ունի. «Այն մեծ չէ, որ համաձայնվում է «Ռուրգազի» հետ»:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Կրավչուկ-Ելցին ոչնիակ հանդիպում

Լեոնիդ Կրավչուկը Բորիս Ելցինի հետ հանդիպման կմեկնի հունիսի 17-ի առավոտյան: Նրա հետ Մոսկվա կուղեւորվի վարչապետ Լեոնիդ Կուչման: Այդ մասին ԻՏ-ին հայտնեցին Ուկրաինայի նախագահի մամուլի ծառայությունում: Լ. Կրավչուկի մամուլի քարտուղար Վ. Շլյապոշնիկովի խոսքերով, Ելցին-Կրավչուկ հանդիպումը ոչնիակ կլինի եւ կանցկացվի «Մոսկվայից ոչ հեռու»: Լավատեղյակ աղբյուրների տվյալների համաձայն, հանդիպումը կանցկացվի Ռուսաստանի նախագահի մերձմոսկովյան նստավայրերից մեկում, հավանաբար Զավիդովոյում: Ենթադրվում է բանակցությունների ժամանակ քննարկել Սեւծովյան նավատորմի խնդիրները եւ քաղաքական ու տնտեսական երկկողմ հարաբերությունների հարցեր: ԻՏ

Մտորում

Հայս չունեմ, որ հետ եմ գրելու այս մի քանի էջը Սամվել Սեւադայի բանաստեղծությունների՝ «Մահվան պես պարզ»(?) վերնագրված ժողովածուի մասին, ոչ օրերս ստացա լուսանկարչական արտառոց մակագրությամբ: Ցավոք սրտի, «հուշերս արդարացան», աշխատանքը ավելի է, ինչ գիրքը սեղանիս է, բերում եմ, նորից ու նորից կարդում եւ դժվարանում եմ գրել վերցնել, քանի հասնեմ այն իրարամերժ զգացումներին, հակասական մտքերի, որոնք խառնվում են միմյա ու հոգիս հիմա գրական ոչ մի երկի, արվեստի որեւէ գործի առնչվելիս: Պատճառները չափից դուրս պարզ են, մակերեսի վրա, սակայն բոլորովին ուրիշ խոսակցության տանող. բերեմ նախ միայն ամենեւին էլ ոչ երկրորդականը՝ մի անհերքելի իրականության հետեւանքով այժմ ես մենակ վիճակում եմ, եւ սա իմ կյանքի առաջին գրական նյութն է, որ գրել եմ մահից հետո...

Սամվելի պարագայում կան նաեւ այլ կարգի դժվարություններ հենց քննադատի համար, թե ինչ եմ բացահայտ այս դեպքի(?) ընթերցելով նրա բանաստեղծությունները ակնարկային ուղեղ(?) ... Ու՞ր ես ձեռք բերված կամ առաջին երկրորդ ... որոնցով այն օրից, երբ Սամվելը Հայաստանից տեղափոխվեց Հյուսիսային Ամերիկա, ասել է թե անլուր... Բայց, մյուս կողմից, գիրքը կազմող բանաստեղծությունների մեծ մասը, եթե չեմ սխալվում, գրվել է այստեղ... Սակայն, կարծում եմ, ոչ մեկը գործը ինչ-որ կերպ տեղից շարժվի, հարկավոր է այս ժամանակներում ոչինչ մի կողմ եւ պարզապես գրել այն բանաստեղծության մասին, որն ամբողջովին, երբ ծննդավայրից վերընթերցում էի, արտակարգ ճաշակով ձեւավորված գիրքն ու սկսեցի կարդալ բանաստեղծությունները, որոնք բոլորն էլ առաջին տողից մինչեւ վերջինը, թաթախված են մեծ մասամբ նախօրոք նախապես նշված ներկայությամբ ու անկեղծությամբ: Ինչ խոսք, այս գրքում գեղեցկորեն ...ն ... Սեւադան է՝ իր մեծ ու փոքր ուրախություններով ու տխրություններով, իր կարոտներով ու կասկածներով... Ինձ լավ հայտնի, որովհետեւ ինքս եմ անցել այդ ճանապարհը, թե բանաստեղծությունները ու ... գնահատանքը ... Սեւադայի ... իր բանաստեղծությունների ... սերը երկրի հետ...

...Սկզբում դժվար կլինի, հետո՝ ավելի դժվար

... բանաստեղծություններից շատերը վաղուց եմ կարդացել, մեծ մասը ծանոթ է, մի քանիսը երբ նա դեռ Սամվել Գրիգորյան էր եւ մենք դեռ հասարակ հարազատության ուժերին ... ծանոթի հանդիպումներ եւ մի քանի ...

սուրճի շուրջ մասնակցում էր խորհրդահայ թախիծը... Եւ այն ժամանակ, եւ հիմա էլ այդ բանաստեղծությունների մեծ մասը հին(?) դուր են գալիս, որովհետեւ շարունակում են հեղինակին պարզ են, զուսպ, առանց ավելորդ սեթեւեթանքների ու հավակնությունների: Եւ ամենն ինչում զգացվում է նուրբ եւ բարձր ճաշակը, որն օժտվածության առաջին եւ կարեւոր նախանշաններից է: Կարոտ, որը փնտրում է կառչում, ցավի ծիչ, որն ականջ չի խլացնում, սիրո խոստովանություն, առանց հանդգնության ու պաթոսության, երգ, որն անմիջապես փոխանցվում է մեզ իր մեծ անմիջականությամբ եւ զգայուն հոգու տառապանքներ՝ բարձր լավաբանության տողերի մեջ, հեռու մերկապարանոց խոսքամոլությունից, եւ կասկածներ, անվերջանալի կասկածներ, որոնք դեռ երկար կխեղդեն ու կտանջեն նրան, քանի դեռ նրա հեռավոր ու փոքրիկ երկիրն անցնում է դաժան փորձությունների պատուհասներով եւ քանի դեռ նրա բնակիչների գլխին գիշեր թե ցերեկ դամոկլյան սրի պես կախված է համընդհանուր լինել-չլինելու հավասարակշռության հաստատ զգաց. թե չգնալը... Իմ այս զգացողություններն ու բնորոշումներն ամբողջացնող ու հավաստող տողեր, պատկերներ, առանձին ամբողջական բանաստեղծություններ շատ կարելի է այս գրքում:

Ինչ խոսք, այն ամենը, ինչ ասվել է բանաստեղծ Սեւադայի դրական գնահատականի, ճշմարիտ եւ միգուցե առավել բնորոշագրական է Սեւադայի ներաշխարհը ... վերջ ...

նա նախ եւ առաջ ներքին է, իր ոգևին(?) ու ձեռագրին ունեցող ներքին: Ի դեպ, հենց ինքն էլ ձեւավորել է իր բանաստեղծությունների ժողովածուն, լիակատար դարձնելով բանաստեղծի եւ նկարչի ներդաշնակ միասնությունը նույն «տանիքի» տակ: Ու թեեւ ոճական նույնություններ շատ կան բանաստեղծի եւ նկարչի գործերում, այնուամենայնիվ, նկարիչ Սեւադան չի աշխատում կտավները փոխարինել բանաստեղծությամբ, պարզ ասած, դիմանկարի մեջ չի նկարում եւ նկարների մեջ չի բանաստեղծում, այլ պարզապես այն, ինչ հնարավոր չէ, կամ միգուցե չի հաջողվում ասել գույներով ու գծերով, նա արտահայտում է բառերով... Սա ասում եմ ոչ թե ի հակադրություն մեր այն նկարիչների, որոնք «նկարում են» բառերով եւ այն բանաստեղծների, որոնք «գրում են» գույներով, երկու դեպքում էլ ընթերցումը, հակառակ կամ հնարավորությունը որեւէ նախնական առավելություն չեն ենթադրում, պարզապես նշում, ընդգծում են տեսակը, շեշտում են տարբերությունը, այդքանը միայն:

Դժվար է գրել Սամվել Սեւադայի մասին, որովհետեւ նրա՝ արվեստագետի եւ մարդու ոչ սովորական ճակատագիրը, եւ կյանքը, համենայն խիստ հեղափոխական ու ցավոտ փոփոխությունները, որոնց ականատեսն ու մասնակիցը դարձանք այս կարճ ժամանակահատվածում, ստիպում են մեզ նոր բառեր որոնել մեր գործերն ու արարքները գնահատելու համար: Մնացած ամենն ինչ նույնն է մնացել՝ ամեն մի նոր հանդիպում հին ու լավ ընկերոջ հետ, լինի նոր գիրք, նոր ցուցահանդես եւ կամ սովորական նամակ, անկրկնելի բերկրանք է, որը կարելի է եւ ինչն բառերով արտահայտել...

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԱԶԳ-ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Վալերի Լոբանովսկի. «ԵՍ ՄԱՐԶԻՉ ԵՄ, ԴԱ ԻՄ ԿՅԱՆՔԻ ԻՄԱՍՏՆ Է»

Հայտնի մարզիչ Վալերի Լոբանովսկին մոտ օրերս Արաբական Միացյալ էմիրությունների հավաքականից կհեռանա: Բայց ոչ նրա համար, որպեսզի կրկին գլխավորի «Դինամո» կամ Ուկրաինայի հավաքականի մարզչի պաշտոնը: Նա 1990 թ. հոկտեմբերից պայմանագրով աշխատում է Արաբական Միացյալ էմիրություններում, որի ժամկետը կլրանա 1994 թ. սկզբներին:

Ներկայացնում ենք Վալերի Լոբանովսկու հետ հարցազրույցը, որը տպագրվել էր հունիսի 6-ի «Մոսկովսկիե նովոստի» շաբաթաթերթում:

– Արաբական Միացյալ էմիրությունների ֆուտբոլի ազգային հավաքականը դուրս մնաց 1994 թ. աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարից: Դա տեղի ունեցավ առանց ձեր մասնակցության:

– Այո, այնտեղ ստացվեց, որ գլխավոր մարզչի իմ ծառայությունից Արաբական Միացյալ էմիրությունների ֆուտբոլի ֆեդերացիան ընտրական մրցաշարից առաջ հրաժարվեց: Պատճառն այն համառությունն էր, որ ես ցուցաբերեցի հավաքականի վերջնական կազմի ընտրության մեջ: Ես հասկացանամ(?) որոշեցի հավաքականի մի տարբերակը եւ պահանջեցի հավաքականից դուրս բերել երկու խաղացողի, որոնք, իմ կարծիքով, անտարբերությամբ էին նախապատրաստվում խաղերին: Իմ կարծիքը չհարգվեց, իսկ երբ իմացա, թե ինչ կազմ է ներկայացնում ֆեդերացիան, պաշտոնապես հայտարարեցի, որ այդպիսի թիմով աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարին չեմ մասնակցի:

– Դա չի՞ նշանակում ձեր կողմից պայմանագրի խզում:

– Ոչ, պայմանագիրը մնում է ուժի մեջ: Նրա խզելու մասին առայժմ խոսք չի գնում: Ես չիմացին կատարում եմ այն պահանջները, որոնք նշված են պայմանագրում եւ ներարկվում եմ Արաբական Միացյալ էմիրությունների ֆուտբոլի ֆեդերացիային:

– Իսկ ինչո՞վ եք այժմ զբաղվում էմիրություններում:

– Իմ պայմանագրում նշված է, որ պատասխանատու եմ աշխատել այդ երկրի բոլոր հավաքականների հետ: Քանի որ ֆեդերացիան հավելի չարագ եւ անընդունելի համարեց իմ առաջարկը ազգային հավաքականի կազմի վերաբերյալ, ապա կազմված այժմ աշխատում եմ միւս հավաքականների հետ, այդ թվում մանկապատանեկան: Լուրջ մարզչական աշխատանքի մասին այստեղ խոսք չի գնում:

– Այդ վիճակից ելնելու համար լավ չէ՞ր լինի չեղյալ համարել պայմանագիրը եւ տուն վերադառնալ:

– Հնարավոր է, բայց չի կարելի հաշվի չառնել ոչ սակավ կարեւոր ֆինանսական գործոնը: Պայմանագիրը խզող կողմը պարտավոր է վճարել պատկառելի գումար: Այնուհետեւ որ, ամեն ինչ մնում է ինչ-որ մեծ լավ, բացառությամբ նրանից, որ ես այլեւս թիմ չունեմ եւ զրկված եմ լուրջ մարզչական աշխատանքից: Ես մարզիչ եմ եւ այդ աշխատանքն է իմ կյանքի իմաստը: Ինչևիցե(?), Արաբական Միացյալ էմիրությունների ֆեդերացիան ինձ լիովին «շահագործում է»: Մասնավորապես՝ գործում կազմակերպված միջազգային մարզչական սեմինարում ես մարզիչների եւ մասնագետների համար դասախոսություններ կարդացի:

– Հաջողվո՞ւմ է ձեզ հետեւել միջազգային խոշորագույն ֆուտբոլային իրադարձություններին:

– Հեռուստատեսության օգնությամբ ես «Եվրոպա գավաթի» աշխարհի ուժեղագույն հավաքականների եւ ակումբների մասնակցությամբ շատ խաղերի եւ մրցաշարերի: Բացի դրանից, Կիեւից կանոնավոր կերպով ստանում եմ Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի առաջնությունների մասին ամբողջական տեղեկատվություն:

– Ֆուտբոլային կուլիսներում համառորեն լուրեր են պտտվում, որ ձեզ առաջարկել են ստանձնել Կատարի ազգային հավաքականի գլխավոր մարզչի պաշտոնը: Ճի՞շտ է դա:

– Իրոք, վերջին ժամանակներս Կատարի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի համառորեն հրավիրում է այդ երկրի հավաքականի հետ աշխատելու: Դեռ ավելին, Կատարի բասկետբոլի(?) գործակալությունները եւ մամուլը արդեն լուրեր են տարածել, որ ես իբր իմ համաձայնությունն եմ տվել: Մի խոսքով, ցանկալին ընդունել են իրականի փոխարեն: Այո, բանակցություններ եղել են, բայց վերջնական որոշում դեռ չեմ ընդունել: Կատարը խաղացողներ երկիր է, մարզիկ հաճելի, բայց ... չգիտեմ, մտածել է պետք:

Պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՄԵՐՏԻՐՈՍՅԱՆԸ

Գրանդ մրի հայ անկրկնելի ռեկորդակիրը

Մեր թղթակից ԳՐԻԳՈՐ ՍՄԻՐՋՅԱՆԸ Ֆրանսիայից հաղորդում է.

Հավանաբար մարզասերներից շատերն արդեն տպավորության տարբեր աղբյուրներից իմացել են, որ «Ֆորմուլա-1» դասի ավտոարշավի աշխարհի եռակի չեմպիոն, մեր հայրենակից Ալեն Պրոստը, որն ընթացիկ մրցաշրջանում գլխավորում մրցակիցներին է, հաղթել է նաեւ Մոնրեալում տեղի ունեցած եւ «Մեծ մրցանակի» ծրագրի մեջ մտնող «Կանադայի գավաթի» ավտոարշավում:

Դա Ալեն Պրոստի 6-րդ հաղթանակն է այս մրցաշրջանում եւ 49-րդը Գրան Պրի ծրագրով մրցումներում, որը տպավորիչ է եւ երկար ժամանակ հավանաբար անգերազանցելի համաշխարհային նվաճում կմնա:

Ալեն Պրոստը մոտ է աշխարհի չեմպիոնի կոչումը 4-րդ անգամ նվաճելուն: Նա

ընդհանուր հաշվարկով 47 միավորով ընթանում է 1-ին տեղում: Աշխարհի նախկին չեմպիոն, բրազիլացի Այրտոն Սեննան Պրոստին զիջում է 5 միավորով: «Կանադայի գավաթի» խաղարկության վերջնագծի մատույցներում նրա մեքենայի էլեկտրոնային համակարգն այրվել է: ■

Կասպարովը դեռ առաջինն է ՖԻԴԵ-ի ցուցակում

Չնայած շախմատի միջազգային ֆեդերացիայի եւ աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովի հակամարտությանն ու ՖԻԴԵ-ի հրնարավորին(?), որ երբ Կասպարովն ու Շորթը հրաժարվեցին աշխարհի առաջնության եզրափակիչ մրցամարտն անցկացնել միջազգային ֆեդերացիայի հովանու տակ, արա կղզվելն անհատական գործակիցներից, որը նշանակում է լրիվ որակազրկում, այնուամենայնիվ ՖԻԴԵ-ի նոր հրապարակված ռեյտինգ-ցուցակը մինչեւ հունիսի 1-ի ցուցանիշներով շարունակում է գլխավորել Գարրի Կասպարովը:

Աշխարհի չեմպիոնին հաջորդում է հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդը:

Ընդհանրապես ՖԻԴԵ-ի նոր ռեյտինգ-ցուցակի վերնամասում գտնվող աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստների կազմը զգալիորեն երիտասարդացել է: 3-րդ տեղը զբաղեցնում է Կրամնիկը (Ռուսաստան), 4-րդը՝ Իվանչուկը (Ուկրաինա), 5-րդը՝ Շիրովը Լատվիա:

Կասպարով մեջ լավագույն գործակիցներն ունեն Պոլգար քույրերը՝ Յուդիթն ու Ժուժան: Առաջատարը, բնականաբար, Յուդիթն է, որը հավանաբար շուտով մեծ կնոջ կրեսի աշխարհի ամբողջական չեմպիոն Ռոբերտ Ֆիշերին: Յուդիթն ու Բոբբին վերջերս հանդիպել են Հունգարիայի սահմանամերձ հարավսլավական Կանիժա քաղաքում եւ քննարկել նախատեսվող մրցամարտի որոշ մանրամասներ: Ֆիշեր-Սպասկի «դաժի մրցամարտից» անմիջապես հետո ծրագրված էր, որ Յուդիթի հետ հանդիպելու է ոչ թե Սպասկին, այլ Ֆիշերը, սակայն իրականում հակառակը եղավ:

Ֆիշերը հայտարարել է, թե այլեւս դասական շախմատ չի խաղա: «Այն դասական շախմատը մեռած է: Նրան սպանել են համակարգիչները», ասել է Ֆիշերը:

Անդրադառնանք կանանց անհատական գործակիցներին: Աշխարհի չեմպիոն Սե Ջուն (Չինաստան) եւ այդ կոչման հավակնորդ Նանա Իոսելիանին (Վրաստան), որոնք էլ տարօրինակ է, ռեյտինգային ցուցակում զբաղեցնում են 5-րդ եւ 6-րդ տեղերը, իսկ աշխարհի երկրորդ չեմպիոնուհի Մայա Չիբուրդանիձեն 4-րդ գործակիցն ունի:

Ռադիոյից վերցրել է ԱՇՈՏ ՊՈՂՈՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Անդրեյ Կոզիրեւ. ՄԻԱՎՈՐԵԼ ՈՒԺԵՐԸ ԱԶԳԱՅՆԱՄՈԼՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐՈՒՄ

21-րդ դարի շեմին միջազգային մարդասիրական համագործակցության ընդհանուր ռազմավարության առաջնային ուղղությունների մասին խոսեց Ռուսաստանի արտգործնախարար Ա. Կոզիրեւը, ելույթ ունենալով մարդու իրավունքներին նվիրված Վիեննայի համաշխարհային խորհրդաժողովում:

Նախարարի խոսքերով, այդ ռազմավարությունը կանխորոշում է նախ եւ առաջ ջանքերի միավորումը ագրեսիվ ազգայնամոլության որպես միջազգային կայունությանը եւ մարդու իրավունքներին սպառնացող համընդհանուր վտանգի դեմ մղվող պայքարում: Գործունեության երկրորդ ուղղությունը, նշեց նա, պետք է դառնա ազգային փոքրամասնությունների իրավունքների պաշտպանության համակարգի միջոցառումների մշակումը:

Անդրեյ Կոզիրեւն առաջարկեց ՄԱԿ-ի արտակարգ մեխանիզմ ստեղծել մարդու իրավունքների կոպիտ եւ զանգվածային խախտումների պատճառով ծագող սուր իրավիճակների լուծման համար, ինչպես եւ ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների գլխավոր կոմիսարի պաշտոն: Նրա կարծիքով, զինված հակամարտությունների գոտիների պաշտպանությունը նույնպես այդ ռազմավարության առաջնային ուղղություններից է: Նա առաջարկեց սկսել այդ գոտիների իրավունքների պահպանման վերահսկման համընդհանուր եւ շրջանային համակարգի կազմավորումը:

Ռուսաստանի նախարարի խոսքերով, պաշտպանության կարիք են նախ եւ առաջ ագրեսիվ ազգայնամոլության զոհերը: Գիտակցաբար կենսագործվում են այնպիսի դոկտրինաներ, որոնց նպատակն է ազգային առումով միատարր պետությունների ստեղծումը, անտեսելով բոլոր զոհերը: Չի կարելի չհարգել համարել այն ժողովրդավարությունը, որն ստեղծվում է միայն «արմատական» բնակչության համար, իսկ ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչները կամ արտաքսվում են երկրից, կամ էլ դրվում ստրկական վիճակի մեջ, ասաց Կոզիրեւը: Ներկայումս խնդիրների խնդիրն է նախկին ԽՍՀՄ տարածքում մարդու իրավունքների ամենապարզ չափանիշների հաստատումը, նշեց նա:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ

Մոսկվա-Թբիլիսի երկաթուղին ընդհատվել է

Վրաստանի երկաթուղային տրանսպորտի վարչությունում հայտնեցին, որ երկուշաբթի օրվանից ընդհատվել է երկաթուղային հաղորդակցությունը Թբիլիսիի եւ Մոսկվայի միջեւ: Վերջին մարդատար շարժակազմը հունիսի 14-ին Մոսկվայում պահել է Ռուսաստանի հաղորդակցության ուղիների նախարարության խումբը շահագործման համար պիտանի չլինելու պատճառով: Իսկ Վրաստանը նոր մարդատար շարժակազմեր գնելու հնարավորություն չունի: Վրաստանի երկաթուղային տրանսպորտի վարչության տեղեկատվության համաձայն, իր տնօրինության տակ կա Թբիլիսի-Մոսկվա երթուղին սպասարկող յոթ շարժակազմ: Առ այսօր վեց շարժակազմ Մոսկվայից չի վերադարձել, մեկն արդեն ճանապարհին է:

Նույն օրվա երեկոյան Թբիլիսիի կայարանի կառամատույցից դեպի Մոսկվա մեկնեց վերջին գնացքը: ԻՖ

Հայտարարություն

Վաճառվում են 2 եւ 3 սենյականոց բնակարաններ Սերծնոսկվայում (Մոսկվայից 9 կմ հեռու), նոր շենքում:

Հեռ. (095) 2974388, 2973111

Անշարժ գույքի եւ արժեթղթերի հայկական բորսա:

Հեռախոս

25.27.89 25.46.67

Հեղեղումներից զոհվել է յոթ մարդ

Ինչպես հայտնեցին տարերքի հետեւանքների վերացման շտաբում, Սվերդլովսկի մարզում հորդառատ անձրեւների առաջացրած հեղեղումների վնասը, նախնական տվյալների համաձայն, կազմել է 15-20 միլիարդ ռուբլի: Երեքշաբթի օրվա ժամը 18-ի տվյալներով հայտնաբերվել է յոթ դիակ: Տարերային աղետի կապակցությամբ ռոնվում է հարյուրից ավելի մարդ: ԻՖ

«ՎԻԿՏՈՐԻԱ» կոնցեռնը առաջարկում է
(Երեւանյան իր պահեստներից)

- Հեռուստացույցներ «Ռուբին-465ДН», «Ռուբին-Ц281Д»,
- սառնարան «Լադոգա-4»
- փոշեծծիչ «Վիխր-8 A»,
- Գազատար (կարբյուրատոր) - «ԳԱԶ-24» ավտոմեքենայի
- Էլեկտրակայաններ
- Տրանսֆորմատոր (կարսոն) կոշիկի արտադրության համար 0,8+0,86 սմ (СЦМ-Р),
- փականային պոմպ (Չեխիա) գալվանացման արտադրամասի համար
- սառնարանային ագրեգատներ «ՄԿՎ-4-12» մակնիշի
- Էլեկտրագեներատոր 37,5 կվ. (դիզելային)
- սառնարան ճաշարանների եւ ռեստորանների համար
- շախարաբամբակի պատրաստման ապարատ
- կոնյակ «Ընտիր», «Տոնական», «Նաիրի» (ներտիֆիկատով եւ լիցենզիայով)
- Պորտվեյն «Երեւանյան» (սերտիֆիկատով)
- Ցորեն
- Բեռնատար «ԳԱԶ-53» (Հարթեցման եւ մաքրման տեղափոխելու համար)
- Պողպատե հավաքատարային անկյունադարակ (угольник)
- Ջրի մաքրման լաբորատորիա
- Ցանց ցանկապատի համար
- Երկաթուղային տուփե սայլակներ
- Երեւան քաղաքից 15 կմ հեռավորության վրա 4000 մ.քառ. տարածություն իր գույքով, ապահոված է ջրով եւ հանքով:
- Միկրոբեռնատար «Жук»
- Միկրոավտոբուս «Raf»
- «ԶԻԼ» ավտոմեքենայի շարժիչ
- կարի արտադրության կոմպլեկտ (կարի մեքենաներ խնեց կցիչներով)
- Էլեկտրական սրճեփներ
- Տրիկոտաժի կիսաֆաբրիկատներ եւ բարձրներ
- Ալյուրի 6 մմ-անոց 2,5 X 3 մ
- Նավթի մշակված եւ անմշակ մորթիներ
- Ծակոտկեն Էրբաղեղկող շրջանակներ քարի մշակման համար (шлифовальные круги)

Ինչպես նաեւ վաճառվում է

- անասնապահական ֆերմա Երեւանի շրջակայքում (4000 քառ. մ տարածություն՝ էլեկտրիֆիկացված եւ ջրով)

Հեռ՝ 56-12-11, 56-31-69

Ուկրաինայի խորհրդարանի փոխնախագահի հրաժարականը

Ուկրաինայի Գերագույն խորհրդի փոխնախագահ Վլադիմիր Գրինյովը հայտարարեց, որ ինքը մտադիր է հրաժարական տալ: Չորեքշաբթի օրը խորհրդարանի նիստում ելույթ ունենալով, նա կոչ արեց անցկացնել բոլոր մակարդակների ժողովրդական պատգամավորների խորհուրդների վերընտրություններ: Վ. Գրինյովը Լեոնիդ Կուչմայի կառավարությանը մեղադրեց տնտեսական վերափոխումների հստակ ծրագրի բացակայության համար: Վլադիմիր Գրինյովը «Նոր Ուկրաինա» հասարակական քաղաքական միավորման ղեկավարն է, որի կազմում ռամկավար ազատական կողմնորոշման քաղաքագետներ կան հանրապետության առավելապես արեւելյան շրջաններից: «Իշխանության բոլոր կառույցներին վստահություն հայտնելու հանրաքվեի անցնությամբ Ուկրաինայի Գերագույն խորհրդի այսօրվա դիրքորոշումը, իմ կարծիքով, երկիրը տանում է դեպի աղետ», հայտարարեց Վլադիմիր Գրինյովը, բացատրելով իր հրաժարականի պատճառները: ԻՖ

Կրավչուկը կհանդիպի Բուտրոս Ղալիի հետ

Հունիսի 18-ին Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կրավչուկը նախատեսում է բանակցել ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիի հետ: Ինչպես երեքշաբթի օրը հայտնեցին Կիեւում, արտգործնախարարությունում կայացած բրիֆինգում, հանդիպման ժամանակ կքննարկվի Սարաեւոյում ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերի ուկրաինական զորաբաժնի մեծացման հնարավորությունը: Ներկայումս նախկին Հարավսլավիայում կա ուկրաինացի 400 զինծառայող: Ուկրաինային առաջարկվում է խաղաղարար ուժերում իր բաժինն ավելացնել սակրավորների գումարտակ ուղարկելով: Ինչպես հայտնեցին բրիֆինգում, հանդիպման ժամանակ հավանաբար կքննարկվի նաեւ ՄԱԿ-ին Ուկրաինայի պարտքի հարցը, որն այժմ կազմում է 95 մլն դոլար: ՄԱԿ-ի կանոնադրության համաձայն, եթե մինչեւ 1994 թ. հունվար պարտքը չմարվի, Ուկրաինան այդ կազմակերպությունում կկորցնի ձայնի իրավունքը: ԻՖ

Տաջիկ ընդդիմադիրների դատավճիռը հունիսի 21-ին

Պետական հեղաշրջման փորձի եւ քաղաքացիական պատերազմի հրահրման մեջ մեղադրվող Տաջիկստանի ընդդիմադիր կուսակցությունների ու շարժումների ղեկավարների դատավարությունը հավանաբար կավարտվի հունիսի 21-ին: Այդ օրը Տաջիկստանի Գերագույն դատարանում կլսվի գլխավոր դատախազի եզրակացությունը, հայտնեց դատական կոլեգիայի նախագահ Սաֆզալի Ռահմոնովը: Ներկայումս կոլեգիայում հարցաքննվում են վկաներ՝ ժողովրդավարական կուսակցության եւ «Ռաստոխեզ» շարժման վարչությունների անդամներ, ակադեմիկոս, գիտությունների դոկտոր Մուհամադջոն Շուքուրովը, պրոֆեսոր, գիտությունների դոկտոր Աբդունաբի Սաթորովը, գիտությունների թեկնածու Մուհարաք Քանոարովը: Այս գործով մեղադրվողները տարագրվել են Տաջիկստանից եւ երկրի հատուկ ծառայությունների տվյալներով, գտնվում են Աֆղանստանում, որտեղ զոհայիններ են պատրաստում: ԻՖ

Հանրապետության նախագահի մոտ

Սկիզբը տես էջ 1 ի

Հարցադրումով հանդես եկավ վարչության անդամ Հակոբ Ավետիքյանը, խնդրելով լուսաբանել «խաղաղության փողի» իրական երաշխիքների մասին, քանի որ հանրապետության նախագահն իր խոսքում վկայակոչել էր եւ միջազգային պետական ղեկավարների տված երաշխիքերի, եւ, միաժամանակ, խաղաղարար ծրագրում առկա ռիսկի մասին:

Այստեղ, հանրապետության նախագահը, հայտարարելով, թե հանդիպման հրապարակային բաժինն ավարտված է, նկարահանող խմբին դուրս հրավիրեց եւ երկարորեն շարադրեց «գաղտնիքներ», որոնք ծանոթ էին ներկաներին տարբեր աղբյուրներից, Հայաստանում թե Արցախում ունեցած բազմաթիվ շփումներից: Նախագահը նաեւ գնահատականներ տվեց արցախյան շարժման հնգամյա ուղու մասին՝ «պատմության համար»: Վերջում, ավարտելով հանդիպումը, նա բայց չտվեց հավելյալ հարցեր տալ, առավել եւս՝ լսել կուսակցության տեսակետները:

Միով բանիվ, հանդիպումը կարող էր օգտակար լինել, եթե այն կայացած լիներ 1-2 շաբաթ առաջ, այն օրերին, երբ ՀՀ-ն եւ ԼՂՀ-ն դեռեւս չէին ստորագրել ԵԱՀԽ փաստաթուղթը եւ հարցի աշխույժ քննարկում էր գնում բոլոր մակարդակներով:

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունն այսօր, հինգշաբթի, իր ներքական նիստում քննության կառնի հանրապետության նախագահի հետ կայացած այս հանդիպումը:

Նախագահի կողքին հանդիպմանը ներկա էին նաեւ խորհրդական Սամվել Գեւորգյանը եւ դեսպան Դավիթ Շահնազարյանը:

Դիտելով երեկ երեկոյան հեռուստատեսությամբ քանիցս հնչած սեկլամային ազդարարություններից, որոնք ժամը 21:15-ից սկսած «պատկերեցին» այս եւ հաջորդ՝ ՀՅԴ-ի ներկայացուցիչների հետ հանրապետության նախագահի ունեցած հանդիպումների տեսագրությունների հեռարձակումով, նախագահի մոտ հրավիրված հանդիպման հիմնական նպատակը քարոզչական էր:

Պետք է սպասել անակնկալ նոր քայլեր: ■

ԻՆԿՈ

«Ինկո» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղը կատարում է արագ դրամական փոխանցումներ
ՈՒԿՐԱԻՆԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՈՒԿՐԱԻՆԱ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ
«Ինկո» բաժնետիրական բանկի Հայաստանի մասնաճյուղի հասցեն է՝
Երեւան-10, Վաղարշապատի արձակ փողոց 2/8 հեռախոս 56-59-74, 56-37-25:

«ԼՈՒՅՍ-90»

«ԼՈՒՅՍ-90» գրավատունը գրավի դիմաց վճարում է կանխիկ դրամ, օրական 1%:
Գրավատունը գրավ է վերցնում ոսկյա իրեր եւ տարադրամ: Ընդունվում են նաեւ ավանդներ կազմակերպություններից եւ անհատ մարդկանցից, հետեւյալ տոկոսներով՝
I եռամսյա ավանդի դեպքում 15% ամսական, որը ժամկետների վերջում կկազմի 45%:
II վեցամսյա ավանդի դեպքում 20% ամսական, որը ժամկետների վերջում կկազմի 120%:
III տարեկան ավանդի դեպքում 25% ամսական, որը ժամկետների վերջում կկազմի 300%:
Գրավատունը երաշխավորում է իր բոլոր տեսակի գործողությունները:
Դիմել 77-79-40 հեռ.
Գրավատունը աշխատում է ամեն օր, ժամը 11-16-ը, հանգստյան օրը կիրակի:

ENTERPRISE Mercury

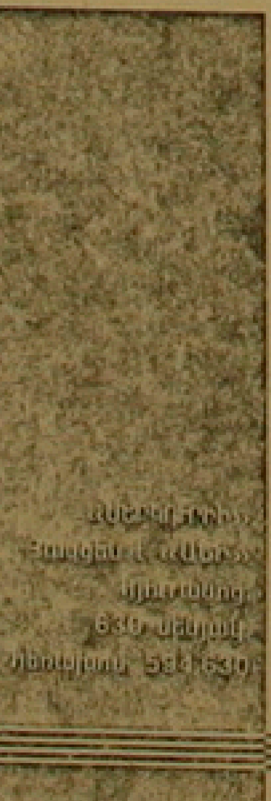

«ՄԵՐԿՈՒՐԻ»
ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՈՒՆԻՍԻ 14-ԻՑ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԵԼ ՓԵՏՐՎԱՐԻ 9-ԻՑ ԱՊՐԻԼԻ 23-Ը ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՆԵՐԴՐՎԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ:
«ՄԵՐԿՈՒՐԻ» ՍՊԸ-Ն ԽՆԴՐՈՒՄ Է ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱԼ (ԸՍՏ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ) ԳՈՒՄԱՐԸ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ:

ENTERPRISE Mercury

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի

Azg armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635

47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ՝ ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔՅԱՆ

ՀՀ նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 55. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 38 000. Պատվեր 1532 Ստորագրված է տպագրության 16.6.1993

digitised by A.R.A.R.@